DE

OREMORPHOSI

PARTICULA POSTERIOR.

COMMENTATIO,

QVAM

SUMMIS IN ARTE MEDICA HONORIBUS RITE OBTINENDIS

DIE XXII OCTOBR.

PUBLICE DEFENDET

AUCTOR

CHRISTIANUS HEIBERG,

ICINÆ LICENTIATUS, IN UNIV. REG. FRED. MEDI-
LECTOR, ET IN NOSOCOMIO NORVEGIÆ PUBLICO
MEDICUS SUBSIDIARIUS.

RESPONDENTE

FREDERICO LUD. VIBE,

MAGISTERII CANDIDATO.

CHRISTIANIÆ MDCCCXXIX.

TYPIS CHRISTOPHORI GRÖNDAHL.

Dissertationem hanc inauguralem Facultas medica in Universitate Regia Fredericiana dignam censet, qvæ pro summis in arte medica honoribus obtinendis publicæ disqvisitioni subjiciatur.

F. HOLST,
p. t. Dec. fac. med.

CONSPECTUS.

COMMENTATIO

DE

COREMORPHOSI.

PARTICULA POSTERIOR.

IRIDODIALYSIS.

§. 72.

Inter omnes methodos, qvibus instituì potest morphosis, iridodialysis vel ea operatio, qua a ligamento ciliari avellatur, ultimis præsertim nniis animos hominum ad se maxime conver-et a nonnullis medicis ita laudata est, ut non m iridodialysin in multis oculi morbis ceteris morphoseos methodis longe esse præferendam, omnes alias methodos fere supervacaneas esse idisse videantur. Hujus operationis inventæ iam modo hic, modo ille medicus sibi assum-t nondum hac in re omnino consentiunt om- Notum qvidem est, *Sharpium,*)* *Gueri-,**)* *Hoinum,†)* *Chaussierum,††)* *Jani-*

Sharp, Treatise on the operations of Surgery, ed. 6. Lond. 1795. — Sprengels Geschichte der Chirurgie 2t. B. p. 75.

Guerin, Traité sur les maladies des yeux. Lyon 1769. — Sprengels Geschichte d. Chir. Vol. 2. p. 88.

Himly u. Schmidt, ophthalmologische Bibliothek, 2 Bd. 1 St. p. 45.

ibidem.

num,*) *Odhelium*,**) *Chopartum* et *Desau*
tum,***) *Weissenbornium*,†) atqve *Wenzel*
um††) aliosqve forte observasse, non solum iri
dem a ligamento ciliari facile dissolvi, sed etia
foramen iridis inde ortum pupillæ naturalis vic
bus maxima saltem ex parte fungi posse. Cum
vero nemo eorum tali modo pupillam artificialem
formaverit, hujus inventi gloriam hisce adscriber
neqvimus.

A Germanis fere omnibus, qui hanc operatio
nem in sua patria esse inventam contendunt, *Scar*
pa Ticinensis et *Schmidtius* Wiennensis lauda
tur, qvippe qvi primi eodem fere tempore han
operationem commemoraverint. Nihilo tamen mi
nus, si horum medicorum libros inspicimus, negari
non potest, medicum Ticinensem iridodialysin

---

*) Janin, Abhandlung. u. Beobachtungen über das Auge und dessen Krankheiten. A. d. Franz v. Selle. — Himly u. Schmidt, ophth. Bibl. 2 Bd. 1 St. p. 46.

**) Abhandl. d. schwed. Acad. Bd. 27. p. 304. — Himly u. Schmidt ophth. Bibl. 2 Bd. 1 St. p. 51.

***) Chopart u. Desault, Anleitung zur Kenntniss aller chir. Krankheiten. A. d. Franz. Frankfurt u. Leipzig 1784. Bd. 1.—Sprengels Geschichte d. Chir. Bd. 2. p. 106.

†) Richters chir. Bibl. 2t. Bd. 4 St. p. 138.

††) Wenzel, Traité de la cataracte. Paris 1786. — Sprengels Gesch. Bd. 2. p. 111. — Himly u. Schmidt ophth. Bibl. 2 Bd. 1 St. p. 47.

solum prius fecisse, sed etiam prius (anno
CCCI) descripsisse atqve laudasse. Plures
qvoqve sunt medici, qvi hanc operationem
vindicant, inprimis vero *Assalinius* *) Ita-
qvi in libro de pupillis artificialibus anno
CCCXI edito probare conatus est, se anno jam
CCLXXXVII et postea sæpius iridodialysin
tuisse. Testes qvoqve memorat plures, qvi
operationi, mense Maji anni nuper dicti in-
tutæ, interfuerint, si vero verba ipsius **) respi-
as, liqvere videtur, iridodialysin modo fortuito
institutam, cum cataractæ operationem in ani-
haberet. Etiamsi itaqve *Assalinius* operatio-
nostram tum vere instituerit, nulla tamen est
, cur eum inventorem laudemus. Mirandum
est, cur viginti demum qvatuor annis post
suam operationem commemoraverit, qvod
l dubie statim fecisset, si novæ operationis tam
iferæ inventorem tunc temporis ipse se æstimas-
præterea se hanc operationem postea ante an-
MDCCCI tentasse nullibi commemorat. De
zio qvodam Italo mentionem qvoqve fecit *As-*

---

ssalini Untersuch. ü. künstl. Pup. übers. v. Pönitz p. 9.
c. p. 13.

salinius,*) qvem anno MDCCLXXXVIII h operatione visum restituisse operationemqve d scripsisse verba *Assalinii* indicare videntur. Cu vero hac discriptione careamus, inventionis la dem ei tribuere minime audemus. Ex omnibu qvæ mihi cognita sunt, patere videtur, inventi nem hujus operationis cel. *Scarpæ* merito esse tr buendam, qvam sententiam etiam *Sprengelius*,** licet, ut mihi videtur, invite, amplectitur. Utru vero cel. *Schmidtius*, cum primo (anno MDCCCII iridodialysin institui, aliqvam operationis *Sca pæ* haberet cognitionem necne, haud facile e dictu, qvamqvam ipse hoc omnino negat; †) co tendit nimirum *Schmidtius*, se hanc operation anno jam MDCCXCII animo excogitasse, s decem post annos eam primum fecisse; narr etiam, *Scarpæ* librum, qvo operatio hæc descri bitur, anno demum MDCCCIII, postqvam sæpi iridodialysin ipse instituisset, se cognovisse atqve perlegisse. — Certum tamen est, iridodialysin non prius medicis publice fuisse cognitam, qvam *Scarpa* et *Schmidtius* eam litteris mandavissent,

*) l. c. p. 16.

**) l. c. p. 128.

†) Himly u. Schmidt, ophth. Bibl. Bd. 3. St. 1. p. 120.

ostea præsertim Germanos, omni cura eam am-
entes atqve colentes, maxime vero ill. *Him-
n, Reisingerium, Langenbeckium, Graefium,
llenium, Wagnerum* atqve *Schlagintweitium*
dein mutasse atqve emendasse.

§. 73.

Methodi, qvibus instituta fuit hæc operatio,
e differunt. Iris enim vel solummodo a liga-
to ciliari dissolvitur (*Iridodialysis simplex*),
hoc facto in vulnus corneæ jam inflictum pro-
itur ibiqve relinqvitur (*Iridodialysis cum Iri-
ncleisi)*, vel non solum a ligamento ciliari
itur, sed inciditur qvoqve (*Iridotomedialysis*),
deniqve particula iridis, a ligamento ciliari
rata, et dein extra vulnus, corneæ inflictum,
racta, forfice abscinditur (*Iridectomedialysis*).
Verum differunt etiam instrumenta, qvæ ad iri-
ialysin instituendam a medicis adhibita sunt,
m multa inventa nobisqve jam cognita sunt,
ac solum de causa facile credere posses, cunc-
itio laborare, necdum tale esse inventum, qvod
rationi omnino commodum censeri posset. Om-
qvæ proposita sunt instrumenta, *in tres clas-*
dividi possunt; formam enim habent vel *acus*
forcipis vel *hamuli*; qvænam vero ex hisce

maxime laudanda vel vituperanda sint, seqventi docebunt.

I. IRIDODIALYSIS SIMPLEX.

§. 74.

Iridodialysis simplex, omnium methodorum qvibus instituta fuit iridodialysis, antiqvissima, qva iris a ligamento ciliari modo dissolvitur, originem traxit inde, qvod observaverant homines, iridem in operatione cataractæ et alia vi oculo admota a ligamento ciliari dissolvi posse, et ita qvidem, ut nihilo minus salvus remaneret visus. Cel. *Scarpa,**) qvi hoc sæpius observaverat, cum simul expertus fuisset, iridem, licet pars ejus media structuræ firmioris esset, ligamento tamen ciliari laxe modo adhærere, primus, ut credo, consilium cepit pupillæ artificialis iridodialysi conformandæ, qvam operationem seqventi modo instituit: Duabus a cornea lineis acum cataractariam rectam per scleroticam uti in depressione cataractæ in cameram oculi posteriorem immisit, et pone iridem ad marginem ejus internum atqve supremum vel partem, qvæ radici nasi proxima est, promovit, qvo facto hanc

---

*) Practische Abhandl. über die Augenkrankheiten, übers. v. Martens Leipzig 1803. 2 Th. p. 144.

partem una cum ligamento ciliari a tergo
rravit, et statim, extrema acu in camera oculi
iori observata, iridem adversus partem oculi
orem et exteriorem acu detraxit, ut particu-
ns a ligamento ciliari separari posset. Qvod
factum esset, cuspidem instrumenti per fora-
inde ortum iterum insinuavit, et inferiori hu-
raminis parti instrumentum imponens, iridem
i tractu a ligamento ciliari ulterius dissolvit,
staret foramen pupillæ satis amplum. — Ca-
am, si aderat, eodem instrumento vel depres-
l discidit vel per novam pupillam in came-
oculi anteriorem duxit. — Postea vero, cum
persvasisset, corneam illo modo posse trans-
icum curvatam recta potiorem habuit.

§. 75.

Alia vero ratione *Schmidtius* *) iridodialy-
nstituit. Corneæ enim exiguo vulnere per
llum cataractarium inflicto, volsellam tenuem
meram oculi anteriorem insinuavit, eadem-
iridem prehendit et a ligamento ciliari avul-
Qvamqvam autem ipse confirmavit, operatio-
hoc modo feliciter esse peractam, eam tamen

---

*) imly u. Schmidt, ophthalm. Bibl. 2 Bd. 1 St. p. 30 seq.

postea mutavit. Principio qvidem, cum in cadaveribus hanc operationem periculi solummodo causa institueret, ut ex verbis ipsius patere videtur, acum cataractariam rectam adhibebat, cum vero observasset, iridem hoc instrumento non solum difficile perforari atqve arripi posse, sed etiam a ligamento ciliari nonnisi magna cum molestia dissolvi, operationem dein acu curvata hoc modo instituebat: Cuspidem ferramenti hujus, simili modo ac in depressione cataractæ per scleroticam in cameram oculi posteriorem et adversus eam iridis partem, qvam dissolvere voluit, immissi, qvarta parte lineæ ab orbiculo ciliari per iridem a parte ejus posteriori tantum ducebat, ut eam in camera oculi anteriori videre liceret. Iridem, tali modo perforatam atqve prehensam, acu, deorsum et retrorsum, cameram nimirum oculi posteriorem versus, ducta, a ligamento ciliari avellebat, donec foramen iridis ad pupillæ vices fungendas satis amplum exstaret, qvo facto acum solito modo ex oculo removebat.

§. 76.

Himlyus, qvi de operatione *Schmidtii* a medico qvodam perigrinante certior factus codem tempore librum *Scarpæ* nactus erat, mox

dialysin simili modo acu recta atqve plana
iter, non tamen sine difficultate, perfecit.*)—
ea vero experientia edoctus intellexit, hanc
odum, interdum non solum valde difficilem,
etiam nullum fructum afferentem, minime sem-
instituti posse, inprimis si pupilla modo in ea
s parte, qvæ cantho oculi externo proxima est,
ari posset, vel iris corneæ ita adjaceret, ut pe-
lum esset, ne acus, per iridem ducta, corneæ
reresceret, et sic iris a ligamento ciliari sepa-
non posset. Qvæ cum consideraret, alias me-
os**) excogitavit, qvæ jam commemorabuntur.
nim modo canthum oculi externum versus pu-
e artificiali locus iridis superesset, ad iridodia-
 instituendam acum non solum cuspide sed
n stylo curvato instructam adhibere svadebat,
operationem super nasum institui voluit.—Si
iridodialysin, a *Scarpa* et *Schmidtio* lauda-
non instituere posset, qvod iris cum cornea
cohæreret, acum per centrum iridis perseruit,
qve, parte concava retrorsum vergente, inter
em et corneam usqve ad marginem ciliarem
movit, et cuspide hoc loco infixa, deorsum et

*) Himly u. Schmidt ophth. Bibl. 2 Bd. 1 St. p. 48.
**) l. c. 3 Bd. 1 St. p. 153 seq.

retrorsum duxit, ut iridem arreptam a ligamento ciliari dissolvere pupillamqve amplam formare posset. Qvod vero cum primum fecisset, tanta hæmorrhagia oborta est, ut nec acum nec iridem videre posset, et, sangvine postea resorpto ac inflammatione, qvæ inseqvebatur, fugata, apparuit, iridem modo fissam, non vero a ligamento ciliari separatam esse, rimamqve factam iterum conglutinatam. Sed qvamqvam *Himlyus,* ut saltem refertur, iridodialysin posthac hisce aliisqve methodis bono cum eventu sæpius perfecit, ipse tamen, qvod ego saltem sciam, plura hac de operatione non scripsit. *Schlagintweitius* vero, qvi methodos *Himlyanas* ad iridodialysin perficiendam amplissimis verbis laudat, in libro suo*) narrat, *Himlyum,* cum a posteriori oculi camera facienda esset iridodialysis, peculiarem acum, ab illa, qvam ad reclinationem cataractæ adhibuisset, ita abhorrentem, ut cuspide longiori magisqve curvata esset, per scleroticam uti in reclinatione cataractæ, altera acie canthum oculi internum altera externum versus spectante, in cameram oculi posteriorem intrusisse, et deinde manubrium acus adversus regionem

*) Schlagintweit l. c. p. 68.

coralem movisse, eamqve, cuspide jam deorversa, inter uveam et capsulam lentis promo-, ibiqve ita contorsisse, ut pars ejus concava ulam lentis, convexa vero uveam spectaret, et lle reclinationem lentis sive pellucidæ sive æ, qvamqvam instrumentum non videre posset, ecisse. Qvod cum fecisset, acum, ita versam, cuspis et pars concava uveam respiceret, ad ginem iridis ciliarem internum propulisse, cusqve iridi tantum infixa, ut in camera oculi riori appareret, iridem a ligamento ciliari leni tu separasse; cum vero punctum nigrum proligamentum ciliare videret, manubrium instruti iterum torsisse, ut cuspis unacum iride ara partem inferiorem respiceret, idqve dein elee simulqve retraxisse, qvo modo pupillam saamplam conformasse eum dicit.

Alias methodos ab *Himlyo* ad operationem tram perficiendam propositas *Wagnerus* commorat.*) Si enim cornea omnino vel maxin saltem partem pellucida sit atqve sana, iriialysin per cameram oculi anteriorem peragereum narrat, peculiarem acum, qvæ, qvod ad

---

*) Wagnerus, commentatio de coremorphosi p. 36.

cuspidem incurvatam attineat, medium teneat inte Schmidtii Scharpæqve instrumentum, per corne- am in oculum dirigentem, iridem ab antica ocul camera ad posticam perfigentem, et manubrio i adversum moto, a corpore ciliari dissolventem. — Si vero iris posteriori corneæ superficiei arctissi me adhæreat, ita ut camera oculi anterior omnin evanuerit, eamqve ob causam omnino nullus irido dialyseos sit usus, operationem, ut narrat, diversi temporibus perficit. Primum enim lentem depri mit, deinde vero, cum aliqvo tempore præterlaps anterior oculi camera humore aqveo rursus im pleta sit, iridodialysin solito modo peragit.

§. 77.

Priusqvam vero ceteras, qvæ ab aliis medici propositæ sunt, methodos describimus atqve rece semus, necessarium habemus, ut commoda atqv incommoda, qvæ afferant methodi jam nuper com memoratæ, bene perpendamus. Negari saue ne qvit, successum hujus operationis magna saltem e parte ab instrumento pendere, ideoqve inqvirer conabimur, num instrumento a *Scarpa, Schmidti* et *Himlyo* adhibito, acu nempe, cito atqve tut perfici possit iridodialysis; num enim jucunde uti dicunt, instituatur operatio, a dexteritate ch

maxima ex parte pendet. Huic operationi
imum instrumentum ita debet esse compa-
n, ut nullam, qvæ oculo vel visui damnum
re possit, vim alienam inferens, non solum in
um usqve ad eum locum, ubi pupilla forman-
st, immitti et postea oculo educi possit, sed
etiam tum in apto loco bene atqve facile ar-
tum tantum, qvantum pupillæ satis magnæ
iat, a ligamento ciliari separari. Acum vero
vim minime habere, facile probari potest.

Qvod jam ad instrumentum in oculum immit-
um attinet, negari sane neqvit, nullum ex acu
nendum esse incommodum. Sed magnum in-
um inevitabile damnum tum facile oritur, cum
igamentum ciliare usqve, ubi iridi infigenda
acus, ulterius promovetur, sive hoc per ante-
em sive posteriorem oculi cameram fit. Cum
n acus per posteriorem oculi cameram adver-
marginem iridis ciliarem internum ducitur, in-
nis si oculus non plane immotus teneatur, len-
vel uveam facile offendit atqve sauciat, præ-
im cum in hac operationis parte perficienda qva-
n tenebris versetur chirurgus. Lens autem sana,
æditur, post læsionem obfuscatur, unde si non
magnum, tamen interdum aliqvod visui oriri

potest incommodum. Lens vero opaca, inprimi si fluida est cataracta, tanta nonnunqvam est magnitudine, ut uveam prorsus attingat, qvo fit, u evanescat camera oculi posterior, nullumqve reste spatium, per qvod promoveri possit instrumentum Cujuscunqve autem generis est cataracta, sempe tamen, si instrumentum videre neqvit chirurgus (inprimis si oculus trepidat) metuendum est, n acus lenti infigatur ibiqve inhærescat, unde fit, u instrumentum, si ulterius promoveatur, lentem ad versus marginem iridis ciliarem protrudat, qvo si acciderit, reliqva operatio vel admodum difficil vel omnino non (saltem non sine magno periculo institui potest.

Fac autem omnia, qvæ jamjam qvoad lenten commemorata sunt, incommoda evitari, tamen fa cile fit, ut uvea saucietur, cum nimirum ac eidem facile infigatur, unde fit, partim ut operati perfici neqveat, partim ut inflammatio postea inse qvatur gravissima. Qvæ omnia mala tum ob in strumentum minus aptum accidunt, tum inde e stant, qvod instrumentum, dum per oculum duc tur, videre neqvit chirurgus.

Attamen si vel per anteriorem oculi camera usqve ad marginem iridis ciliarem promovetu

., qvod interdum utile esse putat *Himlyus*, n sic timendum est, ut lætus fiat operationis .tus. Duplici modo acus curvata, auctore *nlyo*, per cameram oculi anteriorem duci po- aut ita, ut per corneam, si tota vel majorem en partem pellucida sit, statim in cameram an- orem immittatur, ibiqve ulterius promoveatur, ita, ut, per scleroticam in cameram posticam nissa, si admodum angusta sit camera anterior, .ris corneam fere attingat, per mediam iridis tem in cameram anteriorem ducta, inter iridem corneam ad marginem iridis ciliarem propella- . Qvocunqve vero ex hisce modo promovetur s, sive cuspis sive acies iridem respicit, facile citur, ut aut cornea aut iris lædatur. Qvæ au- n post talem læsionem oriri possint mala co- sius explicare nil attinet.

Transeamus jam ad incommoda, qvæ oriun- , qvoties hoc instrumento prope ligamentum iare perfigenda vel arripienda est iris. Si a steriori oculi camera hæc operationis pars per- itur, qvasi in tenebris versatur medicus, si au- n cuspidem instrumenti videre neqvit, facile fit, in loco, huic operationi minus apto, transfiga- r iris. Fac vero acum apto in loco per iridem

a tergo duci, cornea tamen, hoc in loco iridi semper proxima, admodum facile offenditur, cum vel incidatur vel transfigatur, qvod etiam *Himlyo* accidit.*) Si jam corneæ inhærescit acus, iterum retrahenda est, ne ita lædatur cornea, ut obfuscatio ejus, hoc in loco visui semper periculosa, inseqvatur. Sed retracta acus, si iterum promovetur, denuo forsan corneam offendit, qvin etiam, trepidante oculo, eam omnino transfigit. Si autem cornea perforatur, humor aqveus, dum retrahitur acus, emanat, et cornea ipsa nonnihil collabitur iridiqve appropinqvat, qvo fit, ut operatio jam longe difficilius absolvatur.

Huc etiam accedit, ut neqve ultima operationis pars, qva nimirum iris a ligamento ciliari dissolvenda est, hoc instrumento rite perfici possit, qvod ipse qvoqve *Himlyus* observavit.**) Iris enim, licet acu rite transfixa, tamen non ita prehenditur, nec acu prehendi potest, ut satis a ligamento ciliari dissolvi possit. Mox enim, cum acus iridi inhærens retrahitur, iridem, vel omnino non vel saltem spatio admodum parvo separatam, relinqvit, qvo fit, ut vel nulla vel nimis parva

*) Himly u. Schmidt ophth. Bibl. 3 Bd. 2 St. p. 160.
**) l. c.

netur pupilla, vel iris, si fortiori vi retrahi-
instrumentum, potius incidatur vel persecetur,
m a ligamento ciliari avellatur. Qvod cum
mlyus intellexisset atqve expertus esset, svasit,
ıcto nigro prope ligamentum ciliare apparente,
nubrium instrumenti ita movere, ut cuspis cum
le arrepta partem oculi inferiorem respiceret.
u vero ita posita, acies adversus canthum oculi
ernum vergit; cum autem jam retrahitur in-
ımentum, acies iridem incidit, qvæ a ligamen-
ciliari non dissolvitur. — Qvocunqve vero mo-
acu instituitur operatio, inprimis vero si a po-
riori oculi camera fit, processus ciliares simul
ferri neqveunt, qvia acus eo usqve, qvo arri-
ndi sunt, haud facile perduci potest, qvin cor-
a vel etiam sclerotica saucietur, vel etiam per-
etur. — Acum autem facile ex oculo removeri
sse per se patet.

Omnia fere, qvæ jamjam commemorata sunt
commoda ex acu recta sæpius faciliusqve oriri,
am si curvata sit, qvisqve facile intelligit.

Verum in judicandis instrumentis ab inclytis-
mis medicis laudatis non sufficit nec decet vitio-
ım solum facere mentionem, qvæ, qvamvis multa
agniqve momenti sint, tamen cum utilitate, qvam

afferunt, comparari debent. Ex iis, qvæ jam allata sunt, patet, iridodialysin hoc instrumento nec facile nec bene institui posse, qvare etiam alia a medicis proposita sunt; nihilo tamen minus negari non potest, acum qvoqve utilitatem aliqvam afferre. Sic v. c. acu tota absolvitur operatio, qvo fit, ut non solum ea, qvæ ex instrumentorum permutatione chirurgo nonnunqvam oriuntur incommoda, evitentur, sed ægrotus qvoqve minorem sæpissime percipiat molestiam. Præterea vulnus, corneæ vel scleroticæ acu inflictum, tam exiguum est, ut nec oculo cladem nec inseqventi operationi impedimentum adferre possit, qvo accedit, ut per vulnus corneæ, inter totam operationem acu obstructum, humor aqveus emanare neqveat, et eodem instrumento cataracta qvoqve, si opus sit et chirurgo placeat, deprimi vel reclinari possit. Qvæ vero omnia, qvamqvam non parvi æstimanda sunt, tamen, cum in maximo operationis momento modo parum valeat acus, incommodis, qvæ affert, longe superantur, qvare etiam hoc instrumentum aliis, infra memorandis atqve recensendis, jure postponi debet.

Ceterum qvod ad methodos iridodialyseos ab *Himlyo* laudatas, attinet, nonnulla præterea

pendenda sunt. Qvamqvam qvidem artificia magna saltem ex parte *Scarpaniano* atqve *midtiano* congruunt, et iisdem igitur vitiis la-unt, consiliis tamen observationibusqve suis me-os ad utilitatem iridodialyseos perpendendam re intelligendam concitavit. Nihilo vero minus entias ejus, qvibus ab illis abhorret, minime iprobare possumus. Acu tam stylo qvam apice vata operationem super nasum instituere svasit, n ea iridis parte, qvæ cantho oculi externo xima sit, formari debeat pupilla. Instrumen-a vero hoc pluribus laborare incommodis, facile lligitur. Primum enim considerandum est, non imqve nasum eandem habere aduncitatem, unde witur, chirurgum pluribus esse instructum de-e instrumentis, pro diversa nasorum aduncitate vatis, qvod *Himlyus* ipse qvoqve confitetur.*) eterea tenendum est, styli curvaturam omnino pedire, qvo minus circum axem suum torqveri ssit acus, in oculum immissa, qvod si non fit, ficillime vel omnino non perfici potest operatio. modum qvidem laudandus est, qvod iridodia-in ab anteriori oculi camera instituere svasit, l plane, ut mihi videtur, rejiciendum est consi-

*) l. c. p. 158.

lium lentem sanam deprimendi, qvod dictu sane facilius est, qvam factu. Ut enim hæc depressio bene succedat, structura lentis firmior sit necesse est, qvam in statu naturali est, ne acu potius transfigatur vel discindatur qvam deprimatur. Si itaqve depressio non succedat, et instrumento, qvod lenti inhæret, circum axem converso iridodialysin perficere studeas, iris a lente adversus corneam facile movetur, qvo fit, ut neqve rite perforar neqve a ligamento ciliari dissolvi possit.

§. 78.

Assalinius, qvi honorem hujus operationis inventæ sibi assumere conatus est, alio usus est artificio alioqve ferramento, volsella nempe peculiari, cujus alter ramus cultello *Cheseldeniano* haud dissimilis erat, alter vero tenuis atqve acutus, in utriusqve vero parte interiori sulci erant incisi, qvo melius particulam iridis prehensam tenere possent.*) Qvo instrumento operationem ita perfecit: Exteriori atqve inferiori corneæ parte cultello cataractario in tantum incisa, ut per foramen inde factum facile transmitti posset volsella hanc clausam in cameram oculi anteriorem insinuabat, ibiqve apertam nonnihil obliqve promo

*) Assalini, über die künstlich. Pupillen p. 9 & 40 seq.

at. Tum ramo acuto iridem perforabat, et oqve ramo iterum conjuncto, iridem a ligamen- ciliari avellebat, volsellam simul oculo expe- ens.

Qvamqvam qvidem gloriam inventionis, ut iis, qvæ supra (§. 72) monita sunt, patet, mini- *Assalinio* tribuere possumus, negari tamen non test, eum de hac operatione admodum bene esse ritum. Primum enim laudandus est, qvia per rneæ foramen instrumentum in oculum immit- ndum esse recte vidit, longe vero majori laude gnus est, qvod alio, et si cum acu comparatur, nge meliori usus est instrumento. Qvamqvam im forceps *Assaliniana* nobis non omnino ar- llet, fatendum tamen est, instrumentum, qvod for- pis formam habet, ad hanc operationem acui nge esse præferendum. Iris enim tutius, haud ubie etiam facilius, non solum arripitur, sed oqve a ligamento ciliari avellitur, qvia iris, ex vo prehensa est, donec abunde satis dissoluta fu- it, inter utrumqve forcipis ramum firmiter com- ressa tenetur, qvo accedit, ut forceps clausa nec rtes oculi, qvæ pone iridem, nec eas, qvæ ante m positæ sunt, ullo modo sauciare possit. Qvæ ero commoda, qvamqvam magni æstimanda sunt,

tamen non paucis, qvod saltem ad instrumentum *Assalinii* attinet, superantur incommodis, qvibus fit, ut operatio, forcipe ejus instituta, ægroto potius damnum qvam utilitatem sæpe afferat. Primum enim vituperandum est hoc instrumentum, qvod nimis grande est, qvo fit, ut valde lædantur plures oculi partes, præsertim autem cornea, non solum cum in oculum immittitur instrumentum, sed etiam cum brachia ejus diducuntur. *Hellingius*, qvi hoc intelligens tamen putabat, methodum *Assalinianam* ceteroqvin esse imitandam, volsellam subtiliorem faciendam curavit, *) ut minori corneæ vulnere opus esset. — Nihilo tamen minus facile patebit, instrumentum hoc iridodialysi minime esse commodum. Cornea enim adversus externum oculi canthum aperta, iris canthum internum versus admodum difficile perforatur, nisi manubrium instrumenti se versus tantum admoveat chirurgus, ut internum vulneris corneæ labium valde offendatur, qvin etiam anguli ejusdem dilatentur atqve dilacerentur. Si præterea spatium inter iridem et corneam solito minus sit, operatio multo magis molesta atqve periculosa evadit; fer-

*) Schultze, dissertatio de pupillæ artificialis conformatione. Berolini 1820 p. 38.

ntum enim iridi prius inhærescet, qvam ad ginem ciliarem internum perveniet. Deinde qve tenendum est, alterum forcipis ramum, ll marginem habet scindentem, cum per anteem oculi cameram promovetur, corneam vel em, si inter eas aliqvo in loco concretio adsit, e incidere posse. Si vero ea, qvæ *Assali-* de hoc instrumento ipse commemorat,*) permus, non mirabimur, forcipem ejus ad iridodian non omnino esse utilem. Id enim egit, ut instrumento nunc adhæsiones sive concretio- inter corneam et iridem solvere, nunc iridotom *Cheseldenianam,* nunc iridectomiam, nunc odialysin, nunc depressionem sive extractionem iractæ aliaqve, prout res sese haberent, perfie posset. Instrumentum autem, qvo omnia hæc ve bene perfici possint, vix cogitari potest, sal- nondum inventum est, et magis optandum am sperandum est.

§. 79.

Poenitzius, qvamqvam instrumentum methomqve *Assalinii* magnopere laudabat,**) et in-

) l. c. p. 39.

) Assalini, über k. P. übersetzt und mit Anmerkungen begleitet von Poenitz. Dresden 1813 p. 13 & 49.

strumentum solum magnitudine mancum esse putabat, nihilo tamen minus iridodialysin acu cataractaria nonnihil curvata, instrumento multo sane minus commodo, perficiebat.*) Postqvam iridem a ligamento ciliari separaverat, acum per foramen inde factum iterum caute immittebat, et bulbum oculi paulum simul premens, instrumentum in pupilla facta huc illuc movebat, ut non solum processus ciliares, qvi pone foramen iridis siti erant, avelleret, sed etiam nonnullas corporis vitrei cellulas disrumperet, et parvum ejusdem prolapsum efficeret.

Qvæ consilia si contemplemur, laudandus qvidem est, qvod remotionem processuum ciliarium necessariam habuit; num vero encheiresis ab eo adhibita sine oculi detrimento fieri possit, et num semper necessarium sit, ut processus ciliares instrumento removeantur, valde dubito. Qvod jam ad disruptionem nonnullarum corporis vitrei cellularum attinet, notum qvidem est, eam in extractione cataractæ potius esse utilem qvam nocere, qvia inflammatio, qvæ operationem sæpe inseqvitur, inde sæpissime minus gravis fit, cum, humore vitreo ex oculo effluente, omnes oculi partes qvasi

*) l. c. p. 46.

ntur.*) Cum vero *Poenitius* operationem am acu perficeret, et sic humor aqveus atqve is inter operationem fere omnino non, et post peractam modo exigua copia, ex oculo efflu- posset, disruptio nonnullarum corporis vi- cellularum in hac *Poenitzii* iridodialysi in- mationem, qvam postea exspectavit, minime gare potuit. Alia qvoqve de causa hanc cel- rum corporis vitrei disruptionem perfecit, ut irum parvum corporis vitrei prolapsum in s foramen nuper factum efficere posset, qva re putavit, ut ægrotus postea nullo vitro ocula- djutus, litteras bene distingveret librumqve fa- legeret. Qvi autem effectus num vere inde tur, admodum dubito, nec alia hujus rei mi- ognita sunt experimenta. Si hanc *Poenitzii* rationem perpendimus, facile patet disruptio- harum cellularum interdum valde difficilem e. Cum enim iridis a ligamento ciliari sepa- ione hæmorrhagia vasorum ciliarum sæpe ori- r, qva utraqve oculi camera sangvine nonnun- m omnino impleatur, chirurgus nec pupillam

Hac etiam de causa cel. Wardropius in nonnullis ocu- li inflammationibus evacuationem humoris aqvei lauda- vit.

factam nec acum videre potest, et si oculum simul premat, hæmorrhagia etiam major fiat necesse est.

§. 80.

Si clausa erat pupilla, *Buzzius* (§. 72) acum lanceolarem per scleroticam in cameram oculi posteriorem immittebat, eandemqve per partem iridis superiorem una a pupilla linea ducebat. Cuspide dein demissa, acum, in camera oculi anteriori tractu cum iride parallelo protrusam, in mediam corporis vitrei partem retrudebat, qva re tertiam fere iridis partem a ligamento ciliari separabat. Qvam vero operationem, ne male succedat, neve oculus nimia sangvinis copia obruatur, valde celeriter peragendam esse dixit.*)

Qvamqvam qvæ jam supra (§. 77) de acu monuimus hac de operatione etiam valent, necessarium tamen est, ut de methodo hac pauca adjungamus. Cum non solum iris, sed haud dubie etiam cornea, lens aliæqve oculi partes hac operatione dirissimo modo saucientur, qvod cuiqve facile patet, conditio ægroti post eam absolutam sine dubio valde deterior fit, qvam antea erat. Nemo igitur facile a se impetrabit, ut operatio-

*) Assalini l. c. p. 16.

Buzzianam perficiat, nihilo tamen minus ob ..tatem digna est, qvæ memoretur.

§. 81.

Toche-Couleonus iridodialysin a *Scarpa* lau..n ita mutavit, ut acum per corneam ex ad.. ei loco, qvo pupillam formare vellet, atqve per iridem intruderet, tum in cameram oculi ..riorem promoveret, et deniqve iridem a liga..o ciliari eodem qvo *Scarpa* modo dissol.. *)

Jam vero cum iridodialysin a *Scarpa* pro..am, ut supra (§. 77) monuimus, amplecti nullo ..o possimus, hanc operationem multo magis ..ere debemus, partim qvia non nisi longe ma.. cum difficultate peragi potest, ut etiam, num ..ra iris dissolvi possit, valde dubitemus, par.. qvia cornea, lens atqve iris nimis vexantur.

§. 82.

Qvæ a *Beerio* in libro ejus "Nachtrag zur ..sicht der staphylomatösen Metamorphosen des ..ges und der künstlichen Pupillenbildung. Wien ..5" de hac operatione memorata sunt, ab ipso

---

*) ..oché-Couléon diss. sur les pupilles artificielles. ..trasbourg 1803. — Sprengel Geschichte d. Chir. 2 Bd. .. 133.

postea ita sunt mutata, ut difficillimum sane si eam describere methodum, qvam ultimis tempori bus maxime amplexus est, eoqve magis, cum, teste *Slchagintweitio**), præcepta, qvæ in libro suo re centiori de morbis oculorum dedit, ipse non sem per secutus sit. Eodem fere tempore ac *Himly* in mentem ei venisse videtur, acum per scleroti cam in cameram oculi anteriorem immissam per pupillam ita insinuare, ut iris, a camera oculi an teriori perforata, dissolveretur. Ante *Himlyum* forsan operationem ita instituit, ut acum per cor neam immitteret, qvæ operatio seqventi modo, u docet,**) peragitur: Acus curvata, parte ejus con cava partem oculi posteriorem spectante, per cor neam externam dimidia fere linea a sclerotica in cameram oculi anteriorem demittitur, et usqve ad internum iridis marginem ciliarem promovetur ubi octava parte lineæ ab eodem transfigitur iris. Manubrio dein instrumenti simul anteriora et ex teriora versus ducto, dissolvitur iris, dum nimirum cuspis instrumenti cum iride adhærente in corpu vitreum demittitur. Qvo facto manubrium paulu lum retrorsum movetur, ita ut cuspis in camera ocu

---

*) l. c. p. 71.

**) Beer Lehre von d. Augenkrankheiten 2 Bd. p. 204.

eriori libera conspiciatur, qvo observari possit, n iris pristinam suam sedem petat necne. Si itur iris, prope angulum pupillæ jam factæ o acu arripitur, et ratione nuper dicta iterum itur. Verum dicitur *Beerius* alias methodos n prætulisse et imprimis operationem *Reisin-nam*,*) de qva in seqventibus (§. 89) mentio-faciemus.

§. 83.

Iridodialysin ab anteriori oculi camera insti-*Buchhornius***) qvoqve amplexus est, acu ida nonnihil curvata, qvam per corneam im-usus.

§. 84.

Frattinius, qvi qvoqve iridodialysin, qvæ per m oculi cameram instituatur, præferendam censuit, eam tali ratione fecit, ut acum, in iri-mmissam, iterum iterumqve sursum atqve de-a moveret,†) qva ratione iris potius dilace-qvam a ligamento ciliari avellitur.

---

*) rengel l. c. p. 177. — Schlagintweit l. c. p. 73.
**) uchhorn dissertatio de Keratnoyxide. Halæ 1806.
†) attini sulla maniera di formare la pupilla artificiale. rma 1816 — Graefe u. Walther Journal d. Chir. u. igenheilkunde 3tes Bd. p. 131.

§. 85.

Richerandus, cui methodi, *a Scarpa* *Schmidtio* propositæ, cognitæ fuisse videntur, sem per corneam aperire svasit, minime tamen parte ejus pellucidam, potius vero opacam. Cum put ret, facile fieri posse, ut iris volsella, qvali *Schmid tius* primo usus esset, arrepta, dilaceraretur, co neam, ubi obfuscata fuit, acu uncinata transfixi et cuspide dein hujus ferramenti eam iridis parte versus ducta, qvæ pone pellucidum corneæ locu apparuit, instrumentum iridi infixit, eamqve a lig mento ciliari avulsit.*)

Instrumentum hoc acui vulgari præferendu esse, qvod magis curvatum sit, negari non potes hac re enim efficitur, ut iris a ligamento cilia melius saltem qvam vulgari acu dissolvi possi Sed omnino aptum dici non potest hoc instrume tum; nam curvatura ejus minor est, qvam ut ir dem bene tenere et satis detrahere valeat. Cet roqvin vero iisdem laborat vitiis, qvæ acui s pra (§. 77) adscripta sunt, qvo etiam accedit, propter latiorem curvaturam per cameram ocu anteriorem difficilius promoveatur. Præterea nu

---

*) Richerand Grundriss der neueren Wundarzneikun A. d. Franz. 3tes Bd. p. 185.

ea loco obfuscato potius qvam pellucido vul-
ri debeat, valde dubito, nec experientia com-
batum est.

§. 86.

Ut incommoda, qvibus laborant fere omnes, jamjam commemoratæ sunt methodi, effuge-
Bonzelius novum adhibuit artificium*). Cor-
enim eo loco, a qvo cultellus cataractarius in
actione cataractæ in oculum immittitur, lan-
a aperta, hamulum parvum in cameram oculi
riorem insinuavit, iridemqve, cantho interno
m proxime hamulo prehensam, a ligamento ci-
ii dissolvit. Cum vero oculi motus inter ope-
onem metueret, bulbum hamulo, per conjunc-
m infra corneam ducto, immotum tenuit, ita
hoc qvoqve hamulo palpebram inferiorem de-
meret.

IRIDODIALYSIS CUM IRIDOENCLEISI.

§. 87.

Omnibus, qvæ supra memoratæ sunt, irido-
lyseos methodis id solum agitur, ut iris a liga-

*) Hufeland u. Harles Journal der praktischen Heilkunde. 1815. 1 St. p. 47.

mento ciliari avellatur, qvod cum factum est, ferramentum ex oculo removetur.' Qværitur autem, num ita pupillam satis amplam facere possimus, neqve minus num semper tanta permaneat, qvanta operatione formata sit. Negari qvidem non potest, iridodialysin simplicem interdum prosperum eventum habuisse, nihilo tamen minus, qvod ex iis, qvæ supra dicta sunt, patet, sæpissime fit, ut operatio non succedat, et ægrotus in pristina remaneat coecitate. Cujus rei causa partim instrumentis minus aptis, partim vero ipsi operationi adscribenda est. Qvod enim ad ipsam attinet operationem, nil impedit, qvo minus pars iridis, a ligamento ciliari soluta, vel statim post operationem institutam, vel, præterlapso aliqvo tempore, in pristinam suam sedem recedat, pupillaqve formata ad irritum cadat, eoqve magis, qvo minor est. Instrumenta autem, qvæ ad hanc operationem fuere proposita, fere omnia tantis incommodis laborant, ut ipsa iridis dissolutio vel foraminis, qvod pupillæ sufficere possit, formatio hisce sæpissime perfici neqveat. Qvare cum hæc intelligerent medici, res in eo maxime vertebatur, ut excogitaretur non solum instrumentum, qvo iris bene atqve tuto a ligamento ciliari avelli pos-

sed etiam remedium, qvo pupilla facta eum ter servaret ambitum, qvem mox post operatio- absolutam teneret. Qvæ hunc in finem ex- ata sint atqve facta, jam commemorabimus.

§. 88.

Langenbeckius, cum, iridodialysi *Schmid- a* sæpius frustra tentata *), observasse sibi vi- tur, haud raro fieri, ut iris, in vulnus vel ul- corneæ prolapsa, cum eodem concresceret, sem- qve cum cornea conjuncta maneret, consilium llem cepit, ut iridem, a ligamento ciliari avul-, in vulnus, corneæ prius inflictum, detraheret, cum eodem concresceret. Cum autem acum vatam huic operationi plane non idoneam ha- et, *hamulo tenui*, ei, qvi a *Bonzelio* proposi- erat, fere omnino simili, forsan modo nonni- subtiliori, usus est **), qvo operatio seqventi do instituitur: Cornea ad unam lineam adver- canthum oculi externum, si nimirum pupilla versus internum canthum formari debet, cultello aractario inciditur, si vero propter corneam ob-

---

Himly u. Schmidt, ophthalmologisches Bibliothek 3 Bd. 2 St. p. 156.

Langenbeck, neue Bibliothek für Chirurgie u. Ophthalmologie 1 Bd. 2 St. p. 221. Tab. 1 fig. 2.

fuscatam pupilla in alio iridis loco facienda est, cornea in loco, parti ejusdem pellucidæ plane opposito, etiamsi leucomate sit obfuscatus, incidenda est. Cornea tali modo dissecta, hamulus, cujus manubrium, obliqve adversus marginem orbitæ superiorem et exteriorem sursum elevatum, ita prehenditur, ut cuspis instrumenti inferiora et exteriora, curvatura vero convexa superiora et interiora spectet, parte convexa præmissa, corneæ admovetur, qvo foramen ejus facile inveniatur, ferramentumqve dein in cameram oculi anteriorem insinuatur. Qvo facto hamulus, omnino non retrahendus, cuspide deorsum versa, curvaturaqve corneæ proxima, qvam celerrime ad marginem iridis ciliarem, ubi iris prehendenda est, promovetur. Instrumento tunc circum axem ita converso ut cuspis iridem respiciat, manubrium anteriora versus ducitur, qvo cuspis iridi infigatur. Iris tali modo arrepta, caute extra corneæ vulnus protrahitur, ut ibi relicta cum cornea coalescat.

Hanc *Langenbeckii* methodum cæteris supra descriptis longe præstare, facile intelligitur; cum enim iris protracta cum cornea coaluerit, merito sperare possis, fore, ut pupilla postea non coeat

llo tamen minus brevi post ipse intellexisse si-
idebatur, hanc operationem esse mancam, id-
præcipue ob ferramentum, qvod minus ido-
m censuit. Fore enim dicebat, ut, si vul-
corneæ nimis esset amplum, iris, ab hamu-
lissoluta, in cameram oculi anteriorem ite-
recederet, sin nimis parvum, hamulus corneæ
e infigeretur, nec cum iride extrahi posset.
: incommoda qvamqvam potius ex vulnere cor-
qvam ipso instrumento pendent, tamen aliud
nit instrumentum, cui nomen *Coreoncion* de-
**). — Compositum est hoc 1) ex hamulo te-
ssimo, in tubo aureo subtilissimo ita incluso,
pars hamuli concava margini foraminis tubi ex-
ni incumbat, cuspis vero ejusdem, omnino non
minens, externum tubi latus prorsus attingat;
ex manubrio argenteo cylindrico, cum tubo au-
conjuncto, filumqve elasticum spirale conti-
ite, cujus extrema pars, qvæ qvidem a tubo au-
maxime remota est, stylo mobili, per parvam
dii manubrii incisuram prominenti, adfixa est.
lus ipsius hamuli, per utrumqve tubum et au-

Langenbeck, Neue Bibliothek für Chirurgie u. Ophthalmologie, 1 Bd. 3 St. p. 454. — 1 Bd. 4 St. p. 676. — 2 Bd. 1 St. p. 106.

reum et argenteum decurrens, cum stylo, qvi per manubrium prominet, ita est connexus, ut cum hic stylus digito protruditur, hamulus extra tubum aureum promoveatur, et utraqve fili spiralis pars exterior sibi invicem admoveatur. Protrusionis vi vero sublata, hamulus ob propriam fili spiralis vim elasticam ad tubum aureum iterum recedit. Qvo instrumento operatio seqventi modo instituitur: Cornea cultello cataractario paululum incisa vel potius puncta, coreoncion ita prehenditur, ut alteri lateri pollex incumbat, index vero in opposito collocetur, et qvidem pone stylum prominentem, qvem tamen ne tangas, caute videndum est. Digitus medius et auricularis in parte manubrii anteriori collocandus est, digitus vero minimus genæ admovendus. Per foramen in cornea factum coreoncion, cuspide hamuli retrorsum versa, in cameram oculi anteriorem insinuatur, ibiqve ad unam fere lineam ab eo loco, ubi iridem arripere studemus, promovetur, qvod eo facilius succedit, cum hamuli cuspis et curvatura tubo aureo arcte adjaceant, et instrumentum igitur qvasi specilli usum præbeat. Stylus jam indice lente protruditur, unde filum spirale comprimitur hamulusqve e tubo aureo prosilit. (Ne hamulus, ma-

wi adhibita, incurvescat, neve, dum iterum re-
itur, iridem diffindat, amplius una linea a tu-
ureo minime protrudi debet). Iride hamulo
pta, digitus index lente atqve caute retrahitur,
llo spirali inde sensim resiliente, hamulus qvo-
cum iride adhærente versus tubum aureum
ovetur. Inter partem igitur hamuli concavam
e tubum qvasi volsella arcte comprimitur iris,
facto instrumentum lente, dum sursum et de-
m lenitur movetur, iterum retrahitur, ut ma-
iridis pars a ligamento ciliari solvatur, dein
m extra corneam tantum extrahitur, ut parti-
iridis vulnere corneæ compressa retineatur.
ceditur deniqve instrumentum, dum stylus ma-
rii prominens digito indice iterum protrudi-

Priusqvam utrumqve *Langenbeckii* instru-
tum comparamus, necessarium habeo, ut non-
a de hamuli in hac operatione utilitate in uni-
um dicam. Qvam vim instrumentum, qvod
c operationi omnino aptum censeri possit, ha-
e debeat, jam supra (§. 77) monstravi; hamu-
vero totam fere hanc exhibere, jam studebo
bare. Qvod ad instrumentum in oculum im-
tendum attinet, opus qvidem est, ut cornea alio

qvodam instrumento prius aperiatur, cum vero hamulus valde parvus sit atqve tener, exiguum modo corneæ vulnus huic operationis parti sufficit, qvo vulnere corneæ inflicto, hamulus, parte ejus convexa qvasi specillo viam aperiente, facile in oculum immitti potest. Instrumentum jam in oculum demissum usqve ad ligamentum ciliare ulterius promovendum est, qvod, cum pars ejus convexa semper præmittatur, eadem facilitate et sine ulla nec iridis nec corneæ læsione aliena perfici potest. Qvod cum factum est, iris prope ligamentum ciliare arripienda et ab eodem dissolvenda est, qvibus in rebus omnia in hac operatione maxime posita sunt; successus enim iridodialyseos ex successu hujus operationis partis imprimis pendet. Si jam formam hamuli et usum ejus supra descriptum et infra (§. 113) uberius describendum respicimus, facile intelligitur, iridem hoc instrumento bene arripi et a ligamento ciliari dissolvi posse, cum cuspis ejus iridem facile penetret, et iris, cuspide perforata atqve in parte hamuli concava excepta, firmiter teneatur, dum retrahitur instrumentum. Sunt qvidem, qvi contendant, iridem ob structuram hamuli tenuissimam potius incidi qvam a ligamento ciliari avelli, qvod vero experientia

tus omnino negare audeo, si modo rite fabri-
n sit instrumentum, et ad regulas infra me-
ndas adhibeatur, eo tamen casu excepto, ubi
nimis marcida sit (§. 115), qvi vero iridis ha-
ante operationem nullo, mihi saltem cognito,
detegi potest, et si adest, alio qvoqve instru-
o, cujuscunqve generis sit, etiam incidi vel
mpi potest iris. De ultima autem hujus ope-
nis parte, qva hamulus cum iride adhærente
corneæ vulnus educendus et particula iridis
dem relinqvenda, nec non instrumentum om-
removendum est, non solum *Langenbeckius*
sed etiam alii contenderunt, hamulum sim-
n, a *Bonzelio* et dein a *Langenbeckio* pro-
um multis laborare incommodis, qvorum cau-
ia excogitarunt instrumenta, qvibus, uti cre-
unt, incommoda illa prohiberi possint. Ne-
qvidem neqvit, hanc operationis partem non-
vam admodum esse difficilem, puto vero, om-
qvæ oriuntur difficultates, potius chirurgo,
nstrumentum minus juste tractet, vel vulneri
æ, modo nimis magno, modo nimis parvo,
hamulo adscribendas esse. Si enim vulnus
æ vel nimis parvum sit, vel omnes corneæ
æ non ad perpendiculum transscissæ, hamuli

et iridis simul per vulnus corneæ extractio multum sane negotii tibi interdum facesset, inprimis si ad regulas infra (§. 113) memorandas non regitur instrumentum. Hamulus enim vel ob spatium justo minus, vel ob cuspidem, qvæ alterutri vulneris corneæ labio facile inhærescit, per vulnus corneæ rite educi non potest, et si eum iterum iterumqve extrahere conaris, dilaceratur vel iris vel vulnus corneæ, qvo etiam fit, ut pars iridis prehensa regrediatur, pupillaqve haud satis magnam accipiat amplitudinem. Si autem vulnus corneæ nimis magnum sit, instrumentum qvidem atqve iris facile extrahi potest, hamulo autem omnino remoto, iris in cameram oculi anteriorem mox regreditur. Si deniqve modum, qvo hamulus per corneæ vulnus extrahendus est, de qvo vide postea (§. 113), respicimus, facile patebit, omnia, qvæ instrumento adscripta sunt incommoda, potius in aliis rebus sita esse. Qvod cum *Langenbeckius* ignoraret, cuspidem vero instrumenti omnia hæc incommoda efficere putaret, coreoncion proposuit, ut vim cuspidis pro arbitrio moderari posset. — Consilium qvidem fuit *Langenbeckii*, ut iris hoc instrumento eodem modo ac hamulo simplici non solum arriperetur sed etiam a ligamento

dissolveretur. Si autem structuram core-
respicimus, facile nobis patet, iridem hoc in-
ento longe alio modo prehendi atqve avelli, ac
nulo simplici operationem instituamus. Iris
hamulo coreoncii perforata prehensaqve et a
ento ciliari parum soluta, unam lineam tubum
m versus attrahenda est, qvo facto, inter tu-
et hamulum qvasi volsella tenetur et arcte
rimitur. Coreoncion itaqve vim exserit non
hamuli sed etiam forcipis, sed dubitari po-
um iris hoc modo melius atqve tutius qvam
ici hamulo a ligamento ciliari avellatur. Si
nodum, qvo utrumqve *Langenbeckii* instru-
um in iride divellenda vim suam exhibeat,
nostro fingimus, manifestum est, hamulum
icem, qvi, cum dissolvitur iris, simul sursum
deorsum moveatur, qvam encheiresin, de
ostea (§. 113) mentio fiet, semper necessariam
, iridem neqve incidere neqve dilacerare pos-
m iris, dum dissolvitur, non ab uno solum-
puncto, sed a pluribus punctis modo ab
odo ab illo tendatur; nam a parte hamuli
va ita arrepta est, ut hamulus, dum sursum
deorsum movetur, modo hanc modo illam
partem attingat. Coreoncion vero, cum in-

ter hamulum et tubum aureum compressa sit iris, dum a ligamento ciliari dissolvitur et reliqva operatio perficitur, semper unam eandemqve iridis particulam compressam tenet, qvo fit, ut iris, si instrumentum, ut monet auctor, dum retrahitur, simul sursum et deorsum moveatur, ob varium hunc motum facile dilaceretur et ab instrumento delapsa in pristinam suam sedem regrediatur. Qvare operatio non solum successu caret, sed gravior etiam iridis inflammatio deinde metuenda est. Qvo autem *Langenbeckius* maximi habuit momenti nimirum fore, ut instrumentum, hamulo ad tubum aureum retracto, obtusum fiat, et, dum per vulnus corneæ retrahitur, specilli vim exhibeat, i mea saltem sententia, qvam jam supra explicavi modo parvi æstimandum est, si modo chirurgu bene exercitatus et in omni re attentus sit. — C reoncion præterea, cum hamulo simplici compara tum, eo laborat incommodo, ut ex partibus nimi multis compositum sit instrumentum, qvæ res max mi sane momenti semper habenda est, inprimis i operatione tam difficili et subtili, in qva qvæq vis aliena vel minima, qva lædatur oculus, lætu operationis eventum plane tollere valeat. Qvi qve enim facile intelligit; instrumentum, qvod pr

sua vi mechanica potius qvam manu chirurgi suam exserat, effectus facile procreare posse, nec prævidere nec prohibere possit chirurqvare instrumentum simplex, si eandem havim, semper præferre debemus instrumento tot artibus composito, et cum aliis in rebus co-cion, ut mihi saltem videtur, nullum præ ulo simplici præbeat commodum, inde etiam t, hamulum simplicem coreoncio esse præfetum. Sed coreoncion alio qvoqve laborat inmodo, qvod in eo constat, qvod hamulus modifficile a rubigine servari potest. — Qvod qve ad iridis prolapsum attinet, de hac re ca plura dicemus.

§. 89.

Reisingerus, timens, ne hamulus simplex irin potius secaret qvam avelleret, aliud instrutum proposuit, sæpe postea adhibitum, volam puta hamatam, cujus hamulus uterqve clau-simplicis hamuli, diductus vero volsellæ forni exhibet*), qvo instrumento iridodialysis cum

*) Reisinger, Darstellung eines neuen Verfahrens die Mastdarmfistel zu unterbinden, und einer leichten und sichern Methode künstliche Pupillen zu bilden. Augsburg 1816 p. 22 seq.

iridoencleisi seqventi modo facienda est: Cornea primum cultello, lanceolæ formam habente, unam lineam et dimidiam vel duas lineas patefacta (vulnus corneæ tres lineas minime superare debet), ferramentum clausum, utraqve cuspide deorsum versa, simili modo ac hamulus *Langenbeckii* simplex in cameram oculi anteriorem insinuatur, et usqve ad marginem iridis ciliarem promovetur, ubi ita circum axem rotatur, ut cuspides iridem respiciant. Volsella, antea clausa, jam aperitur, et cuspides, unam lineam vel duas circiter a se invicem distantes, iridi et qvidem ligamento ciliari qvam proxime infiguntur, volsellaqve dein clausa cum iride prehensa et inter utrumqve hamulum compressa per vulnus corneæ protrahitur, et eodem qvidem modo ac hamulus *Langenbeckii* simplex; qvo facto soluta iridis pars in vulnere corneæ relinqvitur, ut cum eodem postea coalescat.

In hoc instrumento æstimando, qvod tum forma tum effectu ab hamulo simplici differt, explorandum est, utrum præ hoc aliqvam utilitatem afferat singularem, an incommodis laboret, hamulo simplici alienis. Auctor ipse putabat, iridem, cum a ligamento ciliari hamulo simplici dissolveretur, facile dissecari, instrumentum tamen, qvod hamuli

um exhiberet, huic operationi esse aptissimum, volsellam hamatam proposuit, sperans fore, ius, si in duobus locis vicinis arriperetur et compressa firme teneretur, tutius faciliusqve retur. Negari qvidem neqvit, iridem hoc mento tuto et sine magna difficultate inter- dissolvi posse; tenendum tamen est, volsellam tam in hac operationis parte non omnino ta- im exhibere, qvam *Reisingerus* aliiqve pu- t, et præterea alias esse causas, cur hamulo ici postponenda sit. Cum enim instrumen- clausum ad marginem iridis ciliarem usqve d extremum iridis limbum promotum est, e clausum circum axem rotatur, cuspis ha- um inter hanc instrumenti rotationem iridi . infigitur, et qvidem priusqvam ita circum- sit, ut cuspides instrumenti partes oculi po- res et styli corneam respiciant, qvod inde ur, qvod spatium cameræ oculi anterioris ligamentum ciliare tam angustum est, ut væ minus qvam cornea reluctatur, dum cir- gitur instrumentum, nonnihil posteriora ver- ematur, unde fit, ut cuspides, qvæ iridem tingunt, eidem statim infigantur. Si vero mentum clausum circumagitur, et cuspides

iridi inhærescunt, priusqvam satis circumactum sit, inde etiam seqvitur, ut iris non in duplici sed modo uno in loco perforetur, et cum hamul jam diducuntur, alia pars iridis sursum alia deorsum prematur, et inter utrumqve hamulum null iris sed foramen iridis existat. Hamulis jam iterum conjunctis, si simul parum retrahitur instrumentum sæpissime modo valde exigua, interdum nulla iridis pars inter utrumqve hamulum apparet, si ver non retrahitur instrumentum, anteqvam clausu est, uterqve hamulus iterum invicem se attingit et cum jam avellitur iris, eodem modo ac per hamulum simplicem hoc fit. Si autem pars irid inter utrumqve hamulum, dum avellitur iris, ve compressa teneatur, et jam simul sursum et deorsum movetur instrumentum, idem oritur incommodum, qvod ex coreoncio *Langenbeckii.* M moravimus nuper, *Reisingerum* instrumento su iridem duobus in locis pertundere studuisse, qv vero, si ad extremum iridis limbum promoveatu fieri non potest. Si autem modo ad unam circ ter lineam a margine ciliari ducitur instrumentu ob majus cameræ oculi anterioris in hoc loco sp tium fieri sane potest, ut ex sententia auctoris pr hendatur iris, sed iris tum a ligamento cili

cilius dissolvitur, et successu sæpius caret hæc
rationis pars. Ex his, qvæ jam dicta sunt, pa-
volsellam hamatam, si ad ultimum iridis mar-
m protrudatur, eandem fere vim ac hamulum
plicem in iride a ligamento ciliari dissolvenda
ibere; si vero reliqva hujus operationis momenta
sideramus, facile intelligitur, incommoda ex
instrumento oriri posse, qvæ, cum hamulo
plici instituitur operatio, haud metuenda sunt.
m enim rami volsellæ subtilissimi simulqve lon-
res sint, alter super alterum, cum invicem sibi
moventur, facile movetur, qvo fit, ut facile di-
ceretur iris, et reliqva operatio non sine maxi-
difficultate peragatur. Præterea ad instrumen-
n in cameram oculi anteriorem immittendum
hamulos libere diducendos necesse est vulnus
arum saltem linearum corneæ infligatur, qvod
fit, id oritur incommodum, maximi momenti
bendum, ut iris, extra corneam protracta, vul-
re ejusdem retineri non possit, sed in cameram
uli anteriorem iterum regrediatur. Si autem
lnus corneæ minus infligitur, fit, ut dum hamu-
diducuntur, labia vulneris contundantur, vel
lnus dilatetur, etiam dilaceretur.

§. 90.

Brevi tempore præterlapso *Jüngkenius* novum instrumentum, a *Graefio* inventum, publicavit *), ita formatum, ut mox acutum, mox obtusum reddi posset. Constat hoc, qvod *coreoncion Graefianum* dicitur, hamulo tenuissimo, minus autem, qvam est *Langenbeckianus,* curvato, cui annexum est tegumentum mobile, ita comparatum, ut ob artificium singulare digito indice pro arbitrio retrahi et promoveri, eoqve cuspis hamuli modo denudari modo obtegi possit. Cum vero hac in re minus aptum hoc instrumentum ei videretur, qvod facile fieri posset, ut hamulus subtilissimus iridem secaret, hamulum duplicem, *Reisingeriano* similem, coreoncio adaptavit auctor **). Ne autem hamulus alter alteri inhæresceret, neve ultra unam lineam cuspides diducerentur, stylos eorum annulo circumdedit. Cornea cultello cataractario minori, extremæ manubrii parti adjuncto, patefacta, coreoncion hoc, tegumento ad cuspides hamulorum promoto, in cameram oculi anterio-

---

*) Jüngken, das Coreoncion, ein Beitrag zur künstlichen Pupillenbildung. Berlin u. Leipzig 1817 p. 59 seq.

**) Journal der praktischen Heilkunde von Hufeland und Harles 1818. St. 5 p. 118.

insinuatur, et, hamulorum cuspidibus retroversis, ad eum ducitur locum, ubi iridem ere vult chirurgus. Retracto jam tegmine, enudatis igitur cuspidibus, hamulisqve apertis enditur iris, qvo facto tegumentum iterum protur. Iridem tali modo prehensam chirurgus, umentum retrahens, a ligamento ciliari dissolat coreoncion una cum iride per corneæ vulextrahit ibiqve iridem relinqvit.

Qvamqvam instrumentum hoc ab *Jüngkenio* e laudatum est, utpote qvod per vulnus corparvum in oculum facile immitti et oculo facile, cuspidibus nimirum obtectis, iterum i posset, neqve minus qvod partem iridis arm firme retineret, facile tamen, si rem accuraperpendimus, vitia hujus instrumenti nobis ocunt, qvorum causa huic operationi minus utiibendum est. Primum enim hac de causa rendum est coreoncion *Graefianum,* qvod ea qvæ cuspides tegit, non vero hamuli mobiles dein qvoqve qvod, cum retrahitur atqve protur tegumentum, in oculo nimis vacillat, qvifit, ut iris, hamulis arrepta, dum adversus ides protruditur tegumentum, vel ab hamulis m removeatur, eoqve facilius, cum hamuli

modo parum curvati sint, vel etiam laceretur. Præterea instrumentum hoc ex partibus nimis multis compositum atqve pretiosissimum rubigine difficillime liberum servatur.

§. 91.

Anno seqventi qvatuor instrumenta ad hanc operationem inventa sunt. *Wagnerus* forcipem acus formam habentem proposuit*), qvi, ut ipse dicit, clausus acus formam exhibet, ejus nimirum, qva cataracta deprimitur, vel potius ejus, qva *Himlyus* utitur, qvæ ad cuspidis incurvationem medium tenet inter *Schmidtii Scarpæqve* acus, ad latitudinem vero *Scarpæ* acum exsuperat, dorso leniter convexo, lateribus deorsum obliqve coeuntibus, ita ut dorsum lateraqve formam referant triangulam; angulorum duo superiores sunt acuti, tertius, in qvem exeunt latera coeuntia, obtusus. Porro eadem fere, ac *Himlyi* acus, est crassitudine, eadem longitudine, eadem ubiqve forma. Per longitudinem autem acus in duas partes æqvales ita est diffissa, ut fissura in ipsum angulum cuspidis inferiorem incidat; manubrium eadem ratione diffissum duos habet ramos æqvales. Loco, sex lineas mens. Paris.

---

*) Wagnerus, commentatio de coremorphosi. Göttingæ 1818. p. 43.

ꞌspide distante, ramus alter alterum transit, uter-
autem subtili stylo in modum forficis conjun-
r. Interna autem alterius rami superficies al-
congruit, ita ut clausi leniter convexam præ-
at superficiem seu dorsum. Qvo facilius vero
ii jungantur, in ipso loco, qvo subtili stylo
inentur, leniter sunt in diversum latus incur-
, vinculumqve illud ita est comparatum, ut
ii serventur admodum mobiles, facileqve, si
s sit, et coeant et a se invicem recedant. Por-
manubrii ramis chalybs elasticus interpositus
cujus vi rami a se invicem ita distinentur, ut
s in forcipis modum aperiatur. Interna vero
usqve manubrii rami superficies paululum ex-
ata est, ut instrumento clauso chalybem illum ex-
re possit. Deniqve anterior manubrii pars in-
icta est subtili cochlea, ita comparata, ut in-
umentum modo omnino claudi clausumqve ser-
i, modo ad qvamlibet latitudinem aperiri pos-
Cochlea enim, qva dexter manubrii ramus or-
us est, per sinistri rami foramen satis amplum
rta, a cochleæ matrice qvam dicunt excipitur,
qve habet longitudinem, ut si uno tantummo-
meatu matrix in eam intorta sit, cuspides duas
cas mens. Paris. chalybe distineantur; ubi au-

tem matrix penitus in eam intorta sit, instrumentum claudatur. Instrumentum hoc ad iridodialysin tam per anteriorem qvam per posteriorem oculi cameram peragendam utilissimum valde laudavit auctor; attamen si iridodialysis per scleroticam instituenda est, ob remotiorem, qvo acus in oculum immittitur, locum, instrumentum ita conficere svasit, ut ramorum vinculum septem ab ipsa cuspide lineas distaret. Si pupilla adversus angulum oculi externum formanda erat, instrumentum suum arcu illo ornavit *Wagnerus*, qvo jam *Himlyus* acum suam eodem consilio instruxerat.

Instrumento *Wagneri* hac ratione instituitur iridodialysis cum iridoencleisi: Regione, qva pupillam artificialem conformare liceat, rite investigata atqve designata, et spatio, qvo iris a corpore ciliari separanda sit, accurate emenso, matrix a cochlea tantum detorqvetur, qvantum pro spatio, qvo iris solvenda est, necessarium est, ut cuspides acus, chalybis vi apertæ, a se invicem recedere possint. Deinde, si iridodialysis per corneam facienda est, instrumentum, leni digitorum pressu clausum, ita per corneam in oculum immittitur, ut cuspis ejus ad iridem, marginum vero acutorum alter externam partem alter internam spectet. Cor-

autem perforata, acus ita vertitur, ut cuspis
sum, marginum vero alter iridem alter cor-
. spectet, atqve per cameram oculi anteriorem
um usqve locum protruditur, ubi iris a liga-
o ciliari separanda est. Qvo facto ea instru-
i pars, qva uterqve ejus ramus jungitur, in
corneæ foramine apparebit. Acus vero, cus-
iterum adversus iridem conversa, atqve pres-
igitorum, qvo instrumentum clausum teneba-
remisso, tantum aperitur, qvantum per cochle-
icet. Tum, manubrio caute in adversum tra-
o utraqve instrumenti cuspis per iridem du-
. Acu deinde leni digitorum pressu denuo
a, ea iridis pars, qvæ inter utramqve cuspi-
interest, comprimitur, et instrumento tanqvam
pe prehenditur. Cuspide dein iterum deor-
versa, instrumentum lente retrahitur, et iris
mento ciliari diducta in vulnere corneæ re-
itur. Si iridodialysis per cameram oculi po-
orem instituenda est, instrumentum simili mo-
er scleroticam immittitur et ad eum perduci-
ocum, ubi iris solvenda est; lens tamen, sive
a est sive pellucida, simul deprimitur vel re-
tur.

De hujus instrumenti utilitate eadem fere va-

leant necesse est, qvæ de acu cataractaria jam supra (§. 77) monuimus, cum hoc instrumentum clausum summam cum acu cataractaria similitudinem habeat. Negari tamen neqvit, illud præ vulgari acu nonnullas habere virtutes, præsertim qvod forcipis vim exhibet, qvo fit, ut iris prehensa, et inter utramqve instrumenti partem compressa, nonnihil facilius a ligamento ciliari avellatur. Sed præter plurima incommoda, qvæ acui cataractaria adscripta sunt, instrumentum *Wagneri* his qvoqve laborat: Cum enim ea instrumenti pars, qva uterqve ejus ramus jungitur, in ipso corneæ vel scleroticæ vulnere, cum acus aperienda est, sita esse debeat, spatium vero inter ligamentum ciliare ubi iris prehendenda est, et vulnus, ad iridodialysin per anteriorem oculi cameram instituendam corneæ inflictum, minus sit, qvam spatium inter ligamentum ciliare et vulnus, qvod ad iridodialysin per posteriorem oculi cameram scleroticæ inflictum est, uno eodemqve instrumento operatio tam per corneam qvam per scleroticam institui non potest, qvare chirurgo duobus opus est instrumentis; qvid, qvod tertium manubrio curvato proponit *Wagnerus*, ut operatio super nasum institui possit! Verum ne tria qvidem satis sufficien

..umenta, partim qvia cornea non semper in ..m loco aperiri potest, partim qvia omnes ocu- ..n eadem sunt magnitudine. Necessarium igi- ..est, tam pro varia oculi magnitudine qvam variis oculi morbis, varia multaqve habere ..umenta; si enim operationem perficias instru- ..to, cujus ramorum junctura in eo, qvo didu- ..li sunt rami, momento non in ipso corneæ vul- posita sit, hoc facile dilatatur vel alio modo ..e offenditur. Si præterea modum respicimus, ad ligamentum ciliare promovendum sit in- ..mentum, patet, facile fore, ut cuspis ejus iridi ..is infigatur, qvam ad marginem ciliarem per- ..tum sit. Deniqve ipse auctor confitetur *), ..imqve instrumenti partem non ita arcte in- se cohærere, ut, cum clausum sit instrumen- .., modo una cuspis formetur, qvod cum ita non sine magna difficultate interdum etiam ..lo modo in oculum immitti potest, qvam so- .. ob causam instrumentum rejiciendum est. ..nendum qvoqve est, iridem, postqvam arrepta , facile dilacerari, cum instrumento retrahendo ..spis deorsum rotetur. Huc deniqve accedit, ut

---

Graefe u. Walther, Journal d. Chirurgie u. Augen- heilkunde 5 Bd. p. 164.

hoc qvoqve instrumentum non sine magna pecunia parari, nec ea pars, ubi alter ramus alteri annexus est, a rubigine facile liberari possit. Iridodialysin hoc instrumento per scleroticam longe graviori difficultate peragi, cuiqve facile patet.

§. 92

Aliud instrumentum, *Rhaphiancistrum* nominatum et ab *Emdenio* propositum *), compositum est ex acu *Beeriana* et hamulo *Beeriano*. Acus in altera (externa) superficie convexa est, in altera (interna) vero, cui hamulus annexus est, omnino plana. Simili modo hamulus qvoqve alteram habet superficiem planam, alteram rotundatam; plana acui accumbit. Utraqve instrumenti pars simplici artificio ita est conjuncta, ut altera facile ab altera separari et separata purgari possit. Acus manubrio ita affixa est, ut ab eodem moveri non possit, hamulus vero manubrio ita est annexus, ut pro arbitrio promoveri et retrahi, eoqve cuspis ejus denudari et qvasi recondi possit. Instrumentum hoc *Emdenius* ad iridodialysin præsertim per posteriorem oculi cameram instituendam maxime laudat, qvæ operatio tali modo auctore

---

*) Emden, de Raphiancistro, novo instrumento ad novam coremorphoseos methodum perficiendam. Gottingæ 1818.

lenio perficitur: Hamulo retracto, et cum in
o sinistro instituenda est operatio, sursum,
autem in dextro, deorsum verso, instrumen-
pollice et digito medio prehenditur, index
globulo parvo, ex stylo hamuli postico pro-
nti, et digitus minimus genæ imponitur. Fer-
ntum jam, sicut in cataractæ depressione fieri
., per scleroticam in cameram oculi posterio-
intruditur, et cum ibi ita versum est, ut ha-
s uveam spectet, lens crystallina deprimitur,
ffacto et hamulo protruso, instrumentum ita
magitur, ut hamuli cuspis uveam respiciat.
niancistrum dein ulterius ad marginem iridis
em internum promovetur, ubi iris a parte
riori cuspide hamuli perforatur, et a liga-
o ciliari avulsa, cuspide hamuli iterum deor-
versa, in vulnus scleroticæ attrahitur ibiqve
qvitur. — Si iridodialysis hoc instrumento
orneam facienda est, simili modo peragitur.
Ex iis, qvæ nuper allata sunt, apparet, *Emde-*
, instrumentum suum inprimis ad iridodialy-
er scleroticam instituendam comparasse, de
operatione infra (§. 109 & 110) copiosius di-
s; nunc autem ad raphiancistrum judicandum
diamur. Cum hamulus ejus ab hamulo

Langenbeckii supra descripto omnino non abhorreat, et ipsa dissolutio iridis hac solum instrumenti parte perficiatur, id solum egisse auctor videtur, ut eodem instrumento, qvo iris avellenda esset, scleroticam vel corneam etiam aperiret et, lentem simul deprimeret, qvam vero rem minoris momenti esse, postea (§. 95) monstrabimus. Ex hac instrumenti forma multa atqve magna oriuntur incommoda. Primum enim non sine magna difficultate in oculum immittitur rhaphiancistrum, partim qvia pars hamuli convexa super planam acus superficiem prominet, et vulnus, cuspide acus factum, acum solum recipere potest, partim qvia utraqve instrumenti pars raro tam arcte cohæret, ut omnino nullum inter acum et hamulum sit spatium. Instrumento in oculum immisso, omnia ea oriuntur incommoda (læsio nimirum vel corneæ vel iridis aliaqve), qvæ in recensione acus supra commemorata sunt. Cum deinde hamulo protruso perfigenda atqve prehendenda est iris, si a posteriori oculi camera hoc fit, duplex periculum instat, scilicet ne simul perforetur cornea, eidemqve hamulus inhæreat, neve, cum non sine aliqva pressione hoc fieri possit, acu simul dissecetur iris, qvo etiam accedit, ut

rurgo, instrumentum non vidente, ea iridis pars, perfigi debet, difficile inveniatur. Si autem nteriori oculi camera prehenditur iris, simul atur necesse est. Fac vero bene prehensam iridem, tamen, cum instrumentum retrahitur, is a ligamento ciliari avellatur, a cuspide facile decutitur iris, inprimis in exitu hujus tionis partis, qvo fit, ut per vulnus scleroticæ orneæ extrahi non possit, et iritis gravis postea enda sit. — Cum deniqve iris a cantho oculi no ad vulnus scleroticæ usqve protrahenda sit, fit, ut, si etiam hoc bene succedat, pupilla nimpla existat. Qvamqvam qvidem pupilla ninagna visui plerumqve minus obstat, qvam nis parva est, cum palpebræ luminis nimis nenter oculos afficientis vim nonnihil moder, pupilla tamen, ad modum *Emdenii* forcum maxima iridis pars a ligamento ciliari sit, tanta fit, ut, etiamsi aliqvod post operam tempus visu gaudeat ægrotus, postea taob nimiam retinæ incitationem non solum itas visus, sed plena amaurosis metuenda sit. rca tenendum est, hæmorrhagiam admodum m ex vasis ciliaribus numerosis, operatione otis, oboriri.

§. 93.

Si pupilla naturalis patula sit, *Dzondius* *) peculiarem laudat forcipem, cujus rami subtiles, longi et omnino æqvales intus striati sunt et cuspidem habent rotundatam; si vero pupilla naturalis clausa est, alter forcipis ramus subtilior et nonnihil brevior neqve minus cuspide acutus esse debet, alter vero per longitudinem intus sulcatus, ut cuspis rami brevioris, instrumento clauso, in sulco rami longioris recondi possit. Qva forcipe iridodialysis hac ratione, auctore *Dzondio*, instituitur: Cornea non solito modo, incisione nimirum cum peripheria parallela, sed incisione ad tractum radii corneæ ducta aperitur, qvod his de causis fit, ut rami instrumenti liberius moveantur, ramus acutus iridem facilius penetret, humoris aqvei, anteqvam in oculum immissa est forceps, minor copia effluat, et deniqve corneæ vulnus iridem protractam melius retineat. Si pupilla patu-

*) Kurze Geschichte des clinischen Institutes für Chirurgie und Augenheilkunde auf der Universität zu Halle etc. mit 3 Kupft. Halle 1818. p, 154. — Dzondi, Beschreibung eines neuen Instrumentes und dessen Gebrauchs zur Bildung künstlicher Pupillen, Ausziehung des Kapselstaares und andern ähnlichen Operationen, nebst 2 Kupft. Halle 1819. — Rusts Magazin f. d. gesammte Heilkunde 6 Bd. p. 37.

ı, et forceps igitur, ramis æqvalibus instructa, ɔenda, in cameram oculi anteriorem ita per æ vulnus clausa insinuatur, ut alter ramus am alter iridem spectet. Cum ad interiorem læ marginem ducta est forceps ibiqve aperta, s posterior per pupillam pone iridem, ante-vero eodem tempore inter iridem et corneam arginem iridis ciliarem internum promovetur. pe jam clausa iris, inter cuspides compressa, mento ciliari avellitur et in corneæ vulnus tur. Si autem altera forcipe instituenda est tio, pars iridis media ramo forcipis acuto, sum spectante, perforatur, in ceteris vero bus operatio ad modum jam descriptum per-r.

De forcipis ad iridodialysin utilitate jam su-§. 78) sententiam nostram diximus. Qvæ rcipe *Assalinii* dicta sunt, eadem fere etiam sce *Dzondii* instrumentis valent, qvæ ab illo nis in eo differunt, qvod rami longe subtili-unt, qvo fit, ut facilius et tutius simul in-tur operatio. Nihilo tamen minus vitiis la-t etiam *Dzondii* instrumenta. Vulnus enim e, in qvo rami forcipis diducendi sunt, majus esse est, qvam ut iridem protractam retineat,

nam ut hoc rite fiat, vulnus corneæ admodum parvum formetur necesse est, verum ita, ramis forcipis diducendis, valde offenditur qvin dilatatur. Præterea tenendum est, humorem aqveum, dum forceps aperitur, inter ramos ejus emanare, qvo fit, ut camera oculi anterior diminuatur et forceps difficile vel non sine aliena iridis læsione adversus canthum oculi internum promoveatur. Cuspis deniqve instrumenti, ad iridem perfigendam comparata, non sine magna difficultate iridem penetrat, qvia obliqve per eam ducenda est, ac si media corneæ pars obfuscata sit, pupilla vel media iridis pars ita est obtecta, ut nec locum, ubi forceps aperienda sit, nec qvantum cuspides sint diducendæ bene dijudicare possimus, qvo facile fit, ut lentem sauciemus, vel alterum forcipis ramum iridi implicemus. Si autem lenti inhærescat instrumentum, ipsa iridis dissolutio minime succedit.

§. 94.

A *Schlagintweitio* *) ad iridodialysin perficiendam cum iridoencleisi propositum est instrumentum, *Iriancistrum* adpellatum, ex hamulo t

*) Schlagintweit, über den gegenwärtigen Zustand d künstlichen Pupillenbildung in Deutschland. Münch 1818 p. 115. — Rust. Magazin etc. 8 Bd. p. 541.

et stylo sive tegumento qvodam mobili com-
tum; utraqve pars ita connexa est, ut cuspis
uli ad arbitrium modo obtegi modo denudari
it. Tegumentum parte extremâ ita est forma-
, ut protrusum non solum cuspidem hamuli
piat atqve recondat, sed etiam totam ejus par-
concavam impleat, ac cum hamuli stylo et
ubrio ita conjunctum, ut annulo qvodam, cir-
n mediam manubrii partem prominente, pro-
um vel retractum ab hamulo non decedat.
aqve instrumenti pars operatione peracta sepa-
m purgari possunt. Hoc instrumento irido-
lysis cum iridoencleisi ita perficienda est: Te-
nento promoto iriancistrum, cuspide hamuli
rsum versa, pollice et digito medio prehensum,
lice vero annulo manubrii simul apposito, per
neæ vulnus, qvod, cultello cataractario prius
tum, unam lineam superare non debet, in ca-
ram oculi anteriorem insinuatur, ibiqve adver-
marginem iridis ciliarem promovetur. Tegu-
nto jam retracto, hamulus ulterius protruditur,
n vero instrumentum ita torqvetur, ut cuspis
muli iridem respiciat, deinde leni pressu arri-
endam. Qvo facto tegumentum rursus protru-
tur, et clausum instrumentum cum iride prehen-

sa per corneæ vulnus extrahitur, ibiqve iris relinqvitur.

Qvænam commoda qvænamqve incommoda instrumentum hoc *Schlagintweitii*, ex alia parte coreoncio *Langenbeckii*, ex alia vero coreoncio *Graefii* simile, secum ducat, ex iis, qvæ supra dicta sunt, facile patet.

§. 95.

Transeamus jam ad instrumentum recentissimum, uti videtur ab opifice qvodam instrumentorum chirurgicorum Petropolitano, *Geigero*, ad iridodialysin inventum, et a medico Berolinensi *Grossheimio* descriptum, depictum ac valde laudatum, *) et *Rhaphiancistrum* (Nadelhaken, Lanzenhaken) nominatum, omnium, qvæ ad hanc operationem laudata fuere, instrumentorum haud dubie ex plurimis diversissimisqve partibus compositum, qvod, non qvia aliqvam ejus utilitatem intelligam, potius vero partim ut monstrem, qvantopere modus in novis mirisqve instrumentis excogitandis atqve laudandis excedi possit, partim ut plena fiat commentatio mea, jam pro virili mea parte describam, qva in re, delineatione descrip-

*) Graefe u. Walther, Journal d. Chir. 9 Bd. 2 St. p. 345. Tab. IV. fig. 1—10.

non adjuncta, qvod vero ob levem instru-
ii utilitatem omnino non necessarium habeo,
æ mihi sese offerunt difficultates. — Com-
um est hoc instrumentum 1) ex lanceola par-
ormam acus cataractariæ planæ qvodammodo
nte, ab hac vero in eo diversa, qvod extrema
pars nonnihil crassior est, et in utraqve su-
cie magis convexa, pars autem ei vicina, qvæ
issima lanceolæ parte incipiens in partem ejus,
formam habentem, exit, plana; ita tamen, ut
extrema pars, qvæ convexa est, supra vicinam
m, qvæ plana est, in utraqve superficie in
llum rectum tantum promineat, ut hamuli par-
vi mox infra describentur, parti lanceolæ pla-
adnexi, unam qvasi et qvodammodo inte-
cum parte lanceolæ extrema forment super-
n. Lanceola hæc manubrium habet ita con-
tum, ut lanceola ipsa digito, qvi stylum qven-
in parte media manubrii prominentem pro-
et, ultra hamulos promoveri, protrusione vero
ta et hamulis a se invicem diductis, vi fili
lis, in caverna manubrii inclusi, non solum
hamulos resilire, sed etiam in ipsa caverna
ubrii ex parte saltem recondi possit. 2) Ex
ulis duobus, qvi curvaturam habent inter eam,

qva hamulus est *Langenbeckii* simplex et hamulus corconcii *Graefiani*, mediam, et stylum, octo lineas longum, in altero latere unacum parte curvata convexum, in altero planum, ut, utraqve superficie plana invicem se attingente, hamulus duplex in simplicem mutari possit (?). Stylus cujusqve hamuli, eo crassior, qvo a parte curvata remotior, in partem nonnihil prominentem, extremo lanceolæ manubrio, qvod cuspidi lanceolæ proximum est, cardine adnexam, peculiari modo exit, et dein in manubrium argenteum, septem lineas longum, cujus extremæ parti appossitus est chalybs elasticus, qvi paululum incurvatus manubrio lanceolæ innititur. — Omnibus instrumenti partibus invicem conjunctis, lanceolaqve non protrusa, hamulos ambos invicem se attingere et hamulum simplicem formare contendit G., qvod tamen, si formam hamulorum in animo nostro fingimus, vel delineationem hujus instrumenti a *Grossheimio* factam intuemur, omnino non fieri posse, facile intelligitur; vi enim chalybis elastici, hamulis adnexi, modo extrema alterius hamuli pars curvata ad eandem partem alterius admovetur, extrema vero vel opposita pars styli ab altero stylo multum, et, qvantum a delineatione *Grossheimii*

ıgi potest, unam fere lineam distat, unde patet, ulum simplicem formari non posse, nam etsi mæ partes curvaturæ hamulorum coeunt, reæ tamen, cuspides etiam, qvamvis minus, a se unt. Si manubria hamulorum comprimuntur, se invicem recedunt. Si autem stylo manuprominente promovetur lanceola, inter hamu- se recedentes viam sibi aperit, et parte ejus ema, qvæ convexa est, extra hamulos apparenb vim chalybis elastici hamuli parti lanceolæ æ se ita applicant, ut curvatura eorum pone ssimam lanceolæ partem appareat; reliqva vero ulorum pars vel stylus eorum non, uti arbiis est *Grossheimius,* toti lanceolæ parti posri omnino adjacet. Hac lanceolæ protrusio- voqve fit, ut filum spirale comprimatur, cujus nanubriis hamulorum compressis, lanceola in ubrium iterum resilit.

Instrumento hoc iridodialysis cum iridoencleisi ore *Grossheimio* ita perficienda est: Postqvam eola extra hamulos protrusa est, manubrium innenti pollice et indice ita prehenditur, ut altera eolæ acies cum cuspidibus hamulorum sursum, a vero acies deorsum vergat. Si pupilla advercanthum oculi internum formari debet, lance-

ola per corneam externam una a sclerotica linea in cameram oculi anteriorem immittitur, et dein usqve ad marginem iridis ciliarem internum promovetur. Qvo facto lanceola pressu manubrii hamulorum, qvi digito tertio et qvarto instituendus est, resiliens ex oculo removetur. Arbitrio chirurgi jam relictum est, utrum hamulum simplicem an duplicem adhibere velit. Si hamulum simplicem præferendum habet, pressu manubrii hamulorum sublato, instrumentum ad ultimum iridis limbum protrudit, et instrumento dein ita circumacto, ut cuspis hamulorum partes oculi posteriores respiciat, reliqvam operationem ad modum *Langenbeckii*, qvi hamulo simplici utitur, absolvit. Si autem hamulo duplici iridodialysin perficere vult, necesse est hamuli pressu manubriorum a se invicem removeantur. Putat qvoqve *Grossheimius* iridodialysin hoc instrumento etiam per scleroticam et cameram oculi posteriorem ad modum *Emdenii* institui posse.

Qvamqvam qvidem ex descriptione sola cuiqve patere puto, hoc instrumentum omnino esse rejiciendum, tamen, cum *Grossheimius* narret *),

*) L. c, p. 344.

hium, bene meritum ophthalmiatrum Petro-
mum, et, qvantum ex verbis ejus *) colligere
am, illustrissimum qvoqve qvendam chirurgum
llinensem (*Graefium?*), instrumentum hoc am-
os fuisse, et cum præterea utilitatem ejus mul-
rbis probare conetur, haud alienum mihi vide-
nstrumentum hoc subtiliori subjicere crisi, qva
primum ea, qvæ a *Grossheimio* de ejus com-
s allata sunt, refutare conabor. Ait enim, to-
operationem uno eodemqve instrumento per-
posse, qvod tamen minoris esse momenti, qvin
mo nullius, nisi ceteris qvoqve in rebus pro-
o respondeat instrumentum, nemo facile est,
neget. Si vero cetera, qvæ ad hujus instru-
ii laudem profert, consideramus, et descriptio-
atqve delineationem ejus animo perpendimus,
præcipue emolumentum auctor ante oculos
isse videtur, cum instrumentum aliis in re-
maximam cum volsella *Reisingeri* habeat si-
udinem. — Dicit dein, hamulos ambos in
ram oculi anteriorem sine ulla difficultate una
lanceola immitti, et sic fieri, ut hæc opera-
s pars et ægroto minus doloris faciat, et a

---

c. p. 354.

chirurgo facilius perficiatur. Si vero illud, qvod corneæ infligitur, vulnus cum iis instrumenti partibus, qvæ per hoc ducendæ sunt, comparamus, facile intelligitur, vulnus corneæ nimis parvum esse, et fore igitur, ut amplificetur, cum styli hamulorum perducantur. Ita fit, ut tam ægroto dolores qvam chirurgo difficultates oriantur. — Putat porro vulnerationem conjunctivæ atqve corneæ sive scleroticæ admodum levem esse itemqve reactionem traumaticam (sic dictam) inseqventem. Negari qvidem neqvit, illud, qvod extrema lanceolæ parte infligatur, vulnus parvi esse æstimandum, cum vero mox dein dilatetur, qvin etiam facile dilaceretur vulnus, ita gravis orietur inflammatio, ut in suppurationem facile transeat. — Contendit insuper, humorem aqveum, cum vulnus lanceola factum inter totam operationem instrumento sit obstructum, emanare non posse, et igitur omnia, qvæ ex effluxu ejus oriri possint, incommoda prohiberi. Si autem structuram hujus instrumenti respicimus, plane contrarium esse metuendum mihi videtur, nam, lanceola post perforationem corneæ in manubrium remota, inter stylos hamulorum spatium fit, eo majus qvo propius est manubrio, per qvod humor aqveus effluere potest. — Præ-

ea putat fore, ut vulnus corneæ brevi tempore etur, qvod vero, cum, ut jam supra monstravi, issimo modo instrumento vexetur, potius ulceri qvam sanari, facile patet. — Autumat dein, llem eo facilius prehendi et a ligamento ciliari llli posse, cum pro re nata et hamulo simplici duplici hoc fieri possit. Qvisqve vero facile elligit, et ex iis, qvæ jam supra (§§. 88. 89.) dicsunt, patet, iridem simplici hamulo facilius et hendi et avelli posse, qvam duplici. Fac vero mulum duplicem meliorem esse habendum, inumentum *Geigeri* tamen minime ea de causa dandum est, nec tutior fit operationis pars nur dicta, qvia et hamulo simplici et duplici uti ssumus; vel enim tutior fit simplici hamulo vel plici, et si horum alter præferendus est, alter cessario postponendus. Qvod præterea ad *Geiri* instrumentum attinet, simplicis hamuli vices nime exhibere potest, cum styli hamulorum se invicem non attingant, et modo extremæ partes rvatæ, cuspides vero non omnino, coeant, unde qvitur, ei, qvi hamulum simplicem meliorem habet, hamulum *Langenbeckii* simplicem huic inrumento semper esse præferendum. Qvi autem plicem hamulum præfert, is etiam ob causas

jam memoratas et mox infra pluribus memorandas, hoc instrumentum haud dubie rejiciet. — Præstare porro ait hac in re hoc instrumentum qvod operatio tam per posteriorem qvam anteriorem oculi cameram institui possit; num vero hac in re cuiqve alio hamulo sit præferendum, valde dubito; difficultates etiam, qvæ in iridodialysi per posteriorem oculi cameram instituenda semper occurrunt et infra fusius explicabuntur, omnino non evitari possunt, etiamsi hoc instrumento utamur. Ex iis, qvæ jam allata sunt, patet, eam utilitatem, qvam huic instrumento *Grossheimius* tribuit, nullam esse, et cum incommodis jam recensitis alia accedant, facile apparet, hoc instrumentum præ ceteris esse rejiciendum. Cum enim lanceola ex oculo removenda est, utrumqve hamulorum manubrium digito tertio et qvarto comprimere svadet. Qvisqve autem facile intelligit, qvam difficile hoc fiat, inprimis cum digitus qvartus sub manubrio lanceolæ in oppositum sive illud ejus latus, ubi pollex invenitur, moveatur necesse sit, et igitur hamuli manubrium modo ungve hujus digiti premere possimus. Præterea tenendum est, facile fore, ut, lanceola vi fili spiralis versus manubrium cito resiliente, instrumentum in oculo

tiatur, cuspidesqve hamulorum oculum gra-
lædant. Ne deniqve partes extremæ hamu-
a se invicem recedant, styli eorum firmiò-
ve crassiores sunt. Hinc autem fit, ut vul-
orneæ, lanceola factum, valde saucietur] qvin
eretur, cum iis instrumenti partibus, qvæ per-
ndæ sunt, nimis parvum sit. Si autem mi-
rmi sive crassi sint styli hamulorum, vi cha-
elastici facile flectuntur et partes hamulo-
curvatæ se invicem non attingunt.

III. IRIDOTOMEDIALYSIS.

§. 96.

Iridotomedialysin strictiori sensu eam opera-
n dicimus, qva iris a ligamento ciliari dis-
ur et incidatur simul, latiori vero sensu iri-
nedialysis ea nuncupari potest operatio, qva
t secetur et avellatur, sive avulsio hæc a li-
nto ciliari (a parte contigua) fit, sive ab ali-
psius iridis parte, incisione prius separata (a
continua). Incisio iridis partim prius insti-
, et postea perficitur avulsio, partim prius
tur iris et inciditur dein. Dissolutio iridis
te contigua cum incisione juncta a *Donega-*

na proposita fuit, avulsio vero ejus a parte continua cum incisione juncta ab *Emdenio* atqve *Wellero* laudata.

§. 97.

Donegana, chirurgus Comensis, cum observasset, pupillas ad methodum *Scarpæ* simplici iridodialysi factas iterum coarctari, iride nimirum in pristinam suam sedem regrediente, faciem concavam acus *Scarpæ* curvatæ acutam fecit, et ferramento tali falcato coremorphosin seqventi modo instituit *): Instrumentum hoc, pro re nata vel per scleroticam in cameram oculi posteriorem vel per corneam in cameram oculi anteriorem immissum, et adversus marginem iridis ciliarem internum promotum, per iridem et qvidem ligamento ciliari qvam proxime duxit, et dum instrumentum retrahens iridem a ligamento ciliari dissolvebat, incisionem simul a peripheria iridis ad centrum ejus usqve perfecit.

De vera hujus operationis utilitate jure dubitandum est, nec qvantum sciam ullus est chirur-

*) Della pupilla artificiale, ragionamento corredato di asservazioni e rami dal chirurgo Donegana di Como. Milano 1809. — Assalini l. c. p. 27 & 36. — Neuestes Journal der Erfindungen, Theorien und Widersprüche in der gesammten Medicin. 1 Bd. 2 St. p. 180.

qvi hanc *Doneganæ* methodum postea adop-
it. Supra (§. 77) jam multas, qvæ in iridodia-
cu curvata instituenda, occurrunt, difficultates
sui, et qvisqve facile intelligit, instrumentum
ganæ fere iisdem laborare incommodis, qvæ
Scarpæ tribuimus. Præterea vero tenendum
issolutionem iridis atqve incisionem ejus si-
oc instrumento bene fieri non posse; si enim
ejus concava satis acuta est, incisio forsan iri-
on vero dissolutio succedit, si autem minus
est, dissolutio forsan non vero incisio suc-

§. 98.

Alia vero ratione *Emdenius* rhaphiancistro
idotomedialysin instituere studuit *). Cum
t, lente antea remota corneaqve pellucida,
pupillæ atresia aderat, ferramentum suum per
am externam juxta marginem scleroticæ in
am oculi anteriorem fere ad circulum iridis
em internum usqve duxit, ubi iridem per-
culari incisione et qvidem cuspide ferramenti
it, et hamulo dein promoto externum hujus
ris marginem prehendit, atqve ferramentum

---

*)

deniqve cum iride inhærescente per vulnus corneæ attraxit. Si vero cataracta simul laborabat oculus, operationem simili modo per scleroticam instituit, ut cataractam simul reclinaret vel discinderet.

Operatio hæc, ingeniosissima qvidem, imitatione minime digna est. Ut enim alia omittam, hæmorrhagia, iride incisa, erumpens, facile obstabit, qvo minus margo vulneris iridis hamulo arripi possit. Iridis præterea attractio sive dissolutio sæpissime male succedit, potius vero vel denuo inciditur vel etiam dilaceratur. Et si etiam sine omni læsione aliena iridem in corneæ vulnus protrahere contigerit, ob nimiam tamen tensionem difficillime in hoc loco retinetur, camera vero oculi humore aqveo magis impleta, in pristinam suam sedem iterum recedit. Operationem per scleroticam longe majori cum difficultate institui, ex iis, qvæ supra dicta sunt, facile patet.

§. 99.

Peculiarem iridotomedialyseos methodum semel adhibuit et dein laudavit *Wellerus* *), qvam

---

*) Weller, über künstliche Pupillen und eine besondere Methode diese zu fertigen, Mit 1 Kupft. Berlin 1821. — Weller, die Krankheiten des Auges, ein praktisches Handbuch für angehende Aerzte. 3 Aufl. Berlin 1826 p. 555.

præsertim instituendam esse dicit, 1) cum
ncta pupillæ clausæ vel omnino vel maxima
arte adhæreat, et iris propter materiam lym-
ccam exsudatam ligamento ciliari solito forti-
nexa sit, ita ut ab eodem vel omnino non
con nisi fortiori vi avelli possit; 2) cum ca-
a pupillæ naturali patulæ vel ubiqve vel max-
partem concreta sit, et materia lymphatica
per totam fere uveam exsudata. Semper
rrea, inqvit, ægrotus juvenis esse debet, ut re-
o lentis post peractam operationem facile
llat. Qvibus in oculi conditionibus operatio-
ali modo faciendam esse dicit: Cornea ex-
oculi cantho qvam proxime cultello catarac-
antum perforata, ut vulnus unam circiter li-
æqvet, peculiare instrumentum, qvod *Ha-
del* denominavit, hamulo *Beeriano* haud ab-
hoc tamen minus curvatum et formam acus
referens, versus cuspidem nonnihil planum
rone lanceolari præditum, in cameram ocu-
riorem, cuspide sursum versa, insinuatur,
m lineam ultra marginem pupillarem pro-
ar. Instrumento dein ita rotato, ut cuspis
superiorem et internam attingat, incisio iri-
æ totam haud penetret, perficitur. Qvo

facto, postqvam cuspis instrumenti ad mediam hujus vulneris partem allevata est, ibiqve iris mucrone perforata, instrumentum adversus vulnus corneæ nonnihil attrahitur. Hoc modo pupillam, angustam qvidem et propter cataractam radiis lucis nondum perviam, sed longam tamen formari contendit. Deinde vero instrumentum, ex oculo nondum remotum, cuspide sursum spectante, ad internam hujus iridis foraminis partem iterum promovetur et in posteriorem oculi cameram mittitur, ubi instrumentum ita rotatur, ut cuspis partes posteriores respiciat, pars vero concava marginem internum lentis attingat. Jam vero adversus corneæ vulnus iterum retrahitur instrumentum cataractaqve ita circumvolvitur, ut pupillam nuper factam obturet. Capsula lentis dein cuspide instrumenti disciditur, ut absorptio lentis eo facilius procedat, qva autem in re bene cavendum est, ne lens e pupilla nuper facta removeatur. Absorptione lentis peracta pupillam omnino patulam restare contendit.

Qvisqve, qvi magnas, qvæ in coremorphosi instituenda nonnunqvam oriuntur, difficultates, si cataracta uveæ adhæreat, ipse expertus est, non potest, qvin de hac *Welleri* operatione nonnihil

s qvam *Wagnerus* *) judicium ferat. Nihi-
men minus eam minime imitatione dignam
mus; qvamqvam enim instrumentum structu-
lde simplici est, in operatione tamen institu-
multa incommoda qvin etiam pericula metu-
sunt. Cum enim modo parum incurvatum
strumentum, non sine magna difficultate et
ulo per vulnus corneæ, cultello cataractario
m, in cameram oculi anteriorem immittitur,
mis cum hoc corneæ vulnus, ne lineam qvi-
longum, omnino non hiet et igitur haud fa-
ndagari possit. Cum dein iris mucrone lan-
ri incidenda est, qvod non nisi aliqvo pressu
potest, vel omnino transscinditur, qvin etiam
inciditur cataracta, vel minori adhibito pres-
lla fit incisio. Fac vero bene incisam esse
n, tamen, cum dein, postqvam perforata est,
umentum adversus vulnus corneæ attrahitur,
n modo extrema cuspide attingimus, qva re
t nulla iridis a parte interna (a parte conti-
dissolutio, potius vero incisio, perficiatur,
in re non minus ac in prima iridis incisio-

———

aefe u. Walther Journal der Chirurgie u. Augen-
ilkünde 3 Bd. p. 122.

ne, hæmorrhagia haud dubie oritur, qvæ impedi re possit, qvo minus absolvatur operatio. Si de niqve circumversionem lentis in foramen iridis re spicimus, facile patebit, eam, si vere succedat, non sine gravi dolore, qvin etiam iridis dilaceratione tum fieri posse, cum cataracta tota vel maxima ejus pars uveæ adhæreat. Pluribus vero de cau sis talem lentis circumversionem haud facile fieri posse puto; partim enim, ut jamjam monuimus facile accidit, ut inter iridis incisionem secetur lens qvoqve sive capsula ejus, qvo fit, ut, nisi val de dura sit cataracta, potius statim discidatur, par tim lata illa cataractæ cum uvea concretio, nisi prius ubiqve soluta est, hanc circumversionem omnino impedit. Fac vero in pupillam novam insertam esse cataractam, tamen, cum dein cuspi de instrumenti capsula lentis disciditur, ut resorp tio ipsius lentis melius procedat, haud facile evi tari potest, qvin ex hoc loco iterum removeatur lens. Præterea deniqve tenendum est, esse metu endum, ne iris talem atqve tantam, qvæ in hac operatione fit, vulnerationem plerumqve non ferat, inflammatio vero gravissima inseqvatur, et foramen in iride factum iterum occludatur.

IV. IRIDECTOMEDIALYSIS.

§. 100.

Ut pupilla artificialis non solum satis magna iretur, sed formata qvoqve haud facile iterum itaretur, ad novum confugerunt remedium, in eo constat, ut iridectomia cum iridodia-onjungatur. Operationem hanc, iridectome-ssin dictam, *Assalinio* *) debemus, qvi primus osuit, iridem, a ligamento ciliari avulsam et vulnus corneæ protractam, forfice prope cor-abscindere. Qvam operationem adhibendam putavit, 1) cum cataracta cum margine iridis llari tam arcte concreta sit, ut ab eadem se-ri neqveat; 2) cum capsula lentis opaca post actæ operationem cum iride coaluerit; 3) cum ma vel modo media corneæ pars leucomate icatrice obfuscata sit. Ad iridem a ligamen-liari avellendam atqve protrahendam uteba-instrumento suo supra (§. 78) commemorato, idem protractam forfice vulgari abscindebat.

Qvamqvam qvidem forceps *Assaliniana* ad odialysin perficiendam minus utile est instru-tum, operatio tamen hæc summam idqve jure

*) Assalini, über die künstlichen Pupillen, A. d. Ital. Dresden 1813 pp. 42. 44. 45. 47.

excitavit attentionem. Complures et qvidem cel berrimi chirurgi iridectomedialysin felicissimo cum successu postea perfecerunt; modus vero, qvo in stituenda est hæc operatio, postea (§. 108 seq.) fu sius describendus est.

---

§. 101.

Expositis iis, qvæ ad iridodialysin instituen dam propositæ sunt, methodis, transeamus jam ad hanc operationem cum iridotomia et iridectomia comparandam, qva in re partim ad visum, qvi post has operationes oritur, partim ad majorem vel minorem earum facilitatem maxime respicien dum est. Qvod jam ad visum attinet, supra (§. 16) qvidem monitum est, hunc e loco, ubi pupil la formata est, magna saltem ex parte pendere, et perfectiorem fieri, si pupilla in media iridis parte formetur, qvam si in parte ejus extrema. Si ita qve modo ad hanc rem respicimus, facile patet, iridotomia, qva pupilla centralis, et iridectomia, qva pupilla si non omnino centralis tamen centro qvam proxima formetur, visum meliorem ægroto conciliari qvam iridodialysi. Radii enim lucis per pupillam centralem ad partem retinæ maxime sen sibilem, per pupillam vero lateralem ad partem

minus sensibilem transgrediuntur. Cum causa diversæ sensibilitatis retinæ maxime intenda sit, qvod alia retinæ pars magis qvam stimulo lucis afficitur, in homine vero nuper tota retina, qvantum qvidem sciamus, eadem e sit sensibilitate, facile intelligitur, partem , qvæ alias minus sensibilis est, majorem acposse sensibilitatem, cum per aliqvod temimulo lucis affecta fuerit. Unde patet, visum post operationem perfectiorem evadere, si iriia vel iridectomia feliciter instituta fuerit, n partem retinæ maxime sensibilem statim in radii lucis, eumqve nihilo tamen minus post ialysin feliciter peractam, longiori temporis præterlapso, cum nimirum ea retinæ pars, m radii lucis per factam pupillam lateraansgrediuntur, majorem acceperit sensibilinon minus bonum fieri posse. — Verum tas visus post coremorphosin non solum ex pendet, sed inter alia magnitudo etiam æ formatæ spectanda est. Explorandum itat, qvanam operatione major, qva minor forpupilla, neqve minus post qvamnam opem pupilla formata amplitudinem suam fa retineat. Ex iis, qvæ supra memorata

sunt, patet, pupillam, qvæ iridotomia formetur, va de angustam et fere solummodo rimam iridis ess eam vero, qvæ iridectomia formetur, majorem fi ri, cum pars iridis abscindatur. Cum aute in iridodialysi margo iridis exterior longiu qvam in iridectomia pars media iridis, pr trahi possit, pupilla artificialis, nisi alia o stant, etiam major iridodialysi qvam iridectomi formari potest, inprimis si operatio, iridectome dialysis dicta, perficitur. Qvod si consideramu melior exspectari potest visus post iridodialysin qvam post iridectomiam, et melior post hanc qva post iridotomiam. Præterea tenendum est, cu media iridis pars, ut satis notum, maxima sit se sibilitate, exterior vero pars longe minori, inflam mationem, qvæ eas operationes inseqvatur, qvibu media iridis pars saucietur, vulgo graviorem esse qvam qvæ oriatur, cum margo iridis ciliaris læ datur, unde seqvitur, inflammationem post irido tomiam et iridectomiam graviorem esse metuen dam qvam post iridodialysin. Tali vero inflam matione facile efficitur, ut pupilla formata vel co arctetur vel omnino claudatur. Hac de causa iri dotomia præ ceteris methodis fausto caret succes su, eoqve magis cum pupilla angustissima formc

Iridectomia major qvidem qvam iridotomia ..atur pupilla, sed cum media iridis pars etiam ..ac operatione vulneretur, inflammatione inse-..tte facile fit, ut, si non omnino claudatur, ta- interdum coarctetur pupilla. Iridodialysi ve-..b causas nuper dictas sæpissime saltem non ..m maxima formatur, sed etiam facilius maxi-..ervatur pupilla, qvare si magnitudinem pu-.. respicias, præstantissima habenda est hæc ope-.. — Sed in integritate visus post coremor-..in judicanda deniqve ad contractionem et di-..onem pupillæ artificialis qvoqve respiciendum Cum vero hæc non solum ex loco iridis, formetur pupilla artificialis, sed etiam ex iri-..abitu ante operationem pendeat, pro certo dici neqvit, post qvamuam harum coremor-..eos methodorum contrahatur atqve dilatetur ..la formata. Nihilo tamen minus, cum maxi-..n morbis, qvi iridectomiam indicant, iris sæpe ..umis sit, et pars pupillæ naturalis in hac ..tione sæpe intacta relinqvatur, jure sane ex-..andum est, fore ut post iridectomiam major ..læ formatæ contractio atqve dilatatio, qvam ..ridotomiam sive iridodialysin servetur. Nun-.. tamen tantam pupillæ artificialis contractio-

nem et dilatationem, qvanta sana pupilla naturali gaudet, obtineri posse, qvisqve facile intelligit.

Qvod jam ad majorem vel minorem harum methodorum facilitatem attinet, cuiqve patet, varias res esse respiciendas, partim nimirum instrumentum, qvo utatur chirurgus, partim læsiones, qvæ oculo infligendæ sint, partim morbos, qvi operationem indicent, partim qvoqve dexteritatem chirurgi atqve ministrorum cet. Cum itaqve in hac re dijudicanda non solum ipsius operationis sed etiam aliarum rerum ratio habenda sit, facile intelligitur, accuratam hac in re comparationem fieri non posse. Ei, qvi in operationibus oculorum instituendis bene exercitatus est, altera methodus altera difficilior videri non potest, ei tamen, qvi minus exercitatus est, iridotomia forsan facillime erit instituenda.

Animadvertendum deniqve est, iridodialysin hac in re ceteris operationibus præstare, qvod lens opaca visui haud semper obstat, iridotomiam vero et iridectomiam iridodialysi præstare, qvod, si lens sana est, radii lucis, qvi lentem penetrant, post illas operationes eodem modo franguntur ac in oculo sano. Qvamqvam vero hoc in oculo, cui iridodialysis adhibita est, fieri non potest, qvia radii

per pupillam lateralem extra lentem in reti-
ineunt, homo tamen, cui pupilla lateralis est,
em lucis refractionem vitro oculari efficere
st.

§. 102.

Cum vero variæ sint etiam iridodialyseos me-
ii, haud alienum puto, commoda atqve incom-
a cujusqve jam commemorare. Qvod ad sim-
m attinet iridodialysin supra (§. 87.) jam mo-
n est, pupillam, hac operatione formatam, ra-
ne tantam permanere, qvanta ipsa operatione
ata sit, inprimis qvia iris post peractam ope-
nem in pristinam suam sedem facile regredi-
Qvamqvam vero incommodum hoc maxi-
abendum est momenti, tamen ad utilitatem
hujus methodi attendere debemus. Cum
in hac operatione minime continui, sed, uti
t, modo contigui solutionem vel iridis ab
parte vicina, ligamento scilicet ciliari, separa-
m perficiamus, inflammatio iridis admodum
s atqve diuturna haud facile metuenda est.
Ut vero simplicis iridodialyseos incommodum
r dictum prohiberetur, *Langenbeckius* me-
um (§. 88.) proposuit, qva iris, a ligamento
i soluta, extra vulnus corneæ protraheretur

ibiqve compressa retineretur. Credidit nempe, cum particula iridis, qvæ protracta esset, vulneri corneæ posthac coaluisset, pupillam formatam omnino non coarctari posse. Nemo sane negabit, si iridis cum vulnere corneæ concretio bene succedat, vel iris extra corneæ vulnus protracta eodem bene comprimatur et retineatur, pupillam, hoc modo feliciter formatam, post operationem haud facile coarctari, partim qvia iris in cameram oculi anteriorem regredi neqvit, partim qvoqve qvia iridis inflammatio, si accesserit, post iridodialysin, qva ipsa iris non secatur, sed modo a parte contigua dissolvitur, utplurimum modo levissima est. Sed habet etiam hæc operatio sua incommoda. Nam pars iridis, qvæ extra corneam protracta, vulnere ejus comprimitur, mox post operationem, inprimis in hominibus magna sensibilitate præditis, magnum interdum efficit dolorem plurium plerumqve dierum, tum demum plane cessantem, cum ea iridis pars, qvæ extra corneam apparet, omnino evanuerit. Maximum vero hujus operationis incommodum in eo positum est, qvod, si vulnus corneæ nimis magnum formatum est, pars iridis protracta, postqvam remotum est instrumentum, qvo protrahebatur, in oculum vel

tim vel palpebris post operationem clausis, item facile regreditur, qvo fit, ut pupilla formata arctetur. Si vero vulnus corneæ nimis parvum , iris extra corneam interdum protrahi neqvit. enendum deniqve est, cum cornea ob causas, ffra (§. 110) memorandas, a parte iridis, qvæ ius a ligamento ciliari solvenda est, non nimis ocul vel juxta oppositum oculi canthum aperiri lbeat, anteriorem oculi cameram, postqvam iris vulnus corneæ protracta et cum eodem postea ncreta sit, in duas qvasi partes dividi, qvarum odo altera radios lucis per pupillam formatam rmittat, altera autem visui nullam præbeat utiatem.

Operatio, iridotomedialysis dicta, omnium non lum difficillima et maxime anceps, sed qvoqve axime inutilis habenda est. Eodem enim moento, qvo iris dissolvenda est, sive a parte congua sive a parte continua, uti dicunt, tentatur æc dissolutio, non simul incidi potest, inprimis via non satis tensa est. Si vero iris post peracm incisionem a parte continua dissolvenda est, cillime dirissimo modo dilaceratur, qvo fit, ut m gravis inflammatio postea metuenda sit, ut foamen iridis facile iterum claudatur. Præterea te-

nendum est, pupillam, hac methodo formatam, simili modo ac in simplici iridodialysi vel iridotomia facile coarctari, nisi pars iridis avulsa extra corneam simul protrahatur, ibiqve vel abscindatur vel in vulnere corneæ relinqvatur. Num itaqve hæc methodus veram afferre possit utilitatem, qvod admodum dubito, pluribus experimentis probandum est.

Iridectomedialysis deniqve, qva pars iridis avulsæ extra corneam abscindenda est, id habet incommodum, qvod iris, ne pars nimis parva abscindatur, neve ipsa cornea lædatur, longius qvam in iridodialysi cum iridoencleisi juncta extra corneam protrahi debet. Iris vero extra corneam longe difficilius qvam intra eam protrahitur; dum enim in oculo manet instrumentum, fere omnis oculi motus, sæpissime saltem, facile prohibetur, mox vero cum extra corneam eductum est, licet iridem teneat, oculus tamen inqvietus facile volitat. Unde accidere potest, ut vel iris ab instrumento solvatur, anteqvam abscissa fuerit, et per foramen corneæ in anteriorem oculi cameram regrediatur, qvo fit, ut pupilla facile nimis parva evadat, vel nimia iridis pars protrahatur, si nimirum oculo volitante instrumentum motus ocu-

on subseqvatur, qvo fit, ut nimia iridis pars a
mento ciliari dissolvatur et pupilla nimis am-
formetur. Deniqve qvoqve tenendum est, in-
mationem iridis post hanc operationem per-
m sæpissime graviorem esse metuendam, cum
non solum a parte contigua separetur, sed et
pars ipsius iridis forfice abscindatur, qvæ ta-
inflammatio ob causas supra memoratas raro
gravis fit, qvam post peractam iridectomiam.
habet qvoqve hæc operatio sua commoda, ea-
magni æstimanda. Negari enim neqvit, hac
atione pupillam longe majorem qvam ceteris
nodis formari posse, qvod tum inprimis maxi-
st momenti, si modo corneæ pars, ligamento
ri, a qvo iris avelli debet, finitima, pellucida
et cornea igitur non procul ab hac ligamenti
ris parte aperiri debeat. Magnam enim tum
it utilitatem, si major iridis pars extra corne-
protrahatur ac dein abscindatur. Negari et-
neqvit, cum in iridectomedialysi instituenda
us nonnihil majus corneæ infligi possit, instru-
um cum iride arrepta per hoc vulnus facili-
rotrahi posse, et, modo nulla oboriatur in-
natio, vel oborta feliciter sanetur, pupillam,

qvæ satis magna formata est, non facile postea coarctari.

§. 103.

Ex iis, qvæ jam de variis iridodialyseos methodis dicta sunt, apparet, iridodialysin simplicem nunqvam esse instituendam, si iridodialysis cum iridoencleisi vel iridectomedialysis perfici possit, hasce vero methodos ceteris esse præferendas, inprimis qvia pupilla major non solum formari sed etiam servari possit. Semper itaqve cum indicata est iridodialysis, duplici modo casu excepto, qvi infra (§. 107.) memorabitur, hæ methodi sunt eligendæ, ceteræ vero rejiciendæ; ex iridotomedialysi autem, ni fallor, potius damnum qvam utilitatem exspectare possumus. Sed negari tamen non potest, etiamsi non, ut iris avulsa extra vulnus corneæ protrahatur, contingat, sola ejus a ligamento ciliari dissolutione vel simplici iridodialysi visum et qvidem sat bonum ægroto interdum conciliari posse.

§. 104.

Priusqvam vero morbos, qvi iridodialysin indicant, enumeramus, necesse est, cognoscamus, qvomodo radii lucis per pupillam lateralem hac operatione formatam, inter marginem lentis

gamentum ciliare ad retinam transgredi possint.
nus enim processus ciliares, qvi pone iridem
lentem et ligamentum ciliare siti sunt, non
pellucidos, et cum itaqve lumen non trans-
unt, credere qvis possit, iridodialysi licet rite
cta pupillaqve satis magna formata, ægrotum
n nullum recuperare visum; nam inter lentem
allinam atqve processus ciliares non solum
um est spatium, sed processus etiam ciliares
lentem ita positi sunt, ut partem ejus anteri-
paululum obtegant. Verum ut ægrotus hac
atione visum recuperet, processus ciliares si-
auferantur necesse est, et satis constat, hoc
semper accidisse, si operatio lætum habue-
ventum. Cogitari qvidem potest, radios lucis
pupillam lateralem, iridodialysi formatam, et
m crystallinam, si pellucida sit, vel, si opaca,
t et a sede sua remota, per pupillam latera-
et locum, ubi sita erat lens, obliqve transgre-
osse. Facile autem intelligitur, visum, qvi
modo oritur, valde hebetem esse et nullius
utilitatis, nisi pupilla lateralis fere ad centrum
excurrat, sed tanta pupilla iridodialysi non
er obtineri potest. Exploremus itaqve, qvo-
modo removeantur processus ciliares, utrum

inter ipsam operationem a chirurgo, an post hanc absolutam naturæ viribus hoc fiat. Negari qvidem neqvit, processus ciliares inter ipsam operationem a chirurgo removeri posse, et, si non semper, tamen interdum, forsan etiam chirurgo inscio, hac operatione remotos fuisse. Si vero respicimus, qvod ipse pluries observavi, homines, in qvibus morbo qvodam vel externa violentia pars iridis externæ a ligamento ciliari ita soluta sit, ut foramen iridis hoc in loco appareat, licet pupilla naturalis omnino deleta sit, lucem tamen percipere qvin iterdum bene videre posse, qvod fieri neqvit, nisi processus ciliares pone hoc foramen evanuerint, non omnino necessarium videtur, ut inter iridodialysin instituendam removeantur; si enim in illo casu evanescere possunt processus ciliares, etiam in oculis, in qvibus pupilla artificialis iridodialysi formata est, hoc fieri posse necesse est. Plura qvoqve sunt, qvæ hoc in casu exstinctionem processuum ciliarium efficere videantur. Cum enim vita eorum ab iride, cui intime sunt connexi, qvodammodo pendeat, facile intelligitur fore, ut ad modum aliarum partium, qvarum vita sublata sit, collabantur, qvin etiam ab-

eantur, cum ab iis partibus, qvibus vita eorum entetur, dissolutæ fuerint, ad qvam absorptionem movendam forsan etiam humor aqveus non parum ert. Tenendum præterea est, lumen, novum et em validum incitamentum, qvod per foramen ide factum in processus ciliares vim suam ex- t, vitam eorum haud dubie ita perturbare, xstinctio eorum inde maturetur. Etiamsi au- naturæ viribus post iridodialysin peractam a lla nova removeantur processus ciliares, chi- us tamen, qvantum possit, suam etiam opem ræ viribus inter ipsam operationem adjicere t. Qvo modo vero hoc fieri debeat, in se- tibus (§. 115.) docebimus.

§. 105.

Cum ad iridodialysin cum fructu instituen- præter alia maxime reqviratur, ut pars cor- prope ligamentum ciliare pellucida sit, et plu- homines, qvi pupilla artificiali indigent, mor- aborent, qvi solummodo in media iridis vel æ parte siti sint, facile intelligitur, iridodia- qva pupilla lateralis formetur, ceteris me- s freqventius institui posse. Sunt etiam, qvi e hujus methodi ita capti sint, ut eam fere

in qvoqve casu, qvi coremorphosin reqvirat instituere velint, qvod stolidum esse, ex iis, qvæ jam supra dicta sunt, sat superqve patet. Maxime tamen in universum *indicata videtur iridodialysis,*

1. Si propter leucoma corneæ partiale vel aliam ejus obfuscationem partialem transitus radiorum lucis per pupillam naturalem ad internum oculum arcetur, nec omnino necessarium habetur, ut pupilla adversus canthum oculi externum formetur. Commemoravimus supra (§. 65, 1.), iridectomiam in hoc corneæ morbo esse indicatam, si leucoma vel ita parvum sit, ut pupilla in variis iridis partibus formari possit, vel adversus internum oculi canthum ita excurrat, ut externum modo versus pupillæ artificiali locus supersit, nec alio vitio, nisi synechia anteriori peculiari (§. 62, 2.) simul laboret oculus. Si enim pellucida est lens, nisi alia obstent, præferenda est pupilla centralis vel ea, qvæ centro iridis qvam proxime formetur. Si vero structura iridis mutata est vel cornea ita obfuscata, ut pupilla modo adversus internam vel superiorem oculi partem formari possit, iridectomia partim institui neqvit, partim institui non de-

Tum sola iridodialysi ægroto visum red-
: possumus.

2. Si staphylomate corneæ partiali pupilla
ıralis obtecta est vel simul clausa. In hoc
bo iridotomia (§. 41, 3.) qvidem interdum,
imis si valde tensa sit iris, juvare potest; cum
media iridis et corneæ pars iridotomiam ra-
ıme admittat, sæpissime nulla alia operatione
iridodialysi visus restitui potest.

3. Si iris in vulnus corneæ prolapsa cum
em concrevit, ita ut pupilla, omnino vel ex
e qvadam clausa, a cicatrice, majorem corneæ
em obfuscante, obtecta sit. Etiam in hoc mor-
ıridotomia (§. 41. 4.) ob majorem iridis ten-
em interdum feliciter institui potest, si modo
ia corneæ pars pellucida sit; ne vero dicam,
operationem pluribus de causis successu sæ-
arere, ob corneæ opacitatem haud semper per-
potest, iridodialysi autem, nisi alia obstant,
semper locus superest.

4. Si post iritidem arthriticam vel syphili-
n adest atresia pupillæ. Cum media iridis
in hoc morbo structura sæpissime mu-
sit, etsi major iridis limbus haud raro omni-
sit salvus, operationes, qvibus media iridis pars

vulneretur, ob causas supra pluries memoratas plane sunt contraindicatæ, iridodialysis vero unica restat salutifera. Etiamsi vero tota iris structura mutata sit, nulla tamen alia operatio nisi iridodialysis institui debet; cum enim, qvod supra (§. 102.) memoravimus, hac operatione, saltem iridodialysi simplici et iridodialysi cum iridoencleisi, nullam iridis, uti dicunt, a parte continua sed modo a parte contigua solutionem instituamus, inflammatio iridis minus gravis post has operationes qvam post ceteras coremorphoseos methodos metuenda est. Nihilo vero minus negari non potest, operationem in hoc casu interdum prave succedere.

5. Si post cataractæ operationem pupilla naturalis occlusa apparet, vel vera adest atresia pupillæ. Diximus qvidem, iridotomiam (§. 41, 1.) in hoc morbo esse indicatam, si cataracta cum capsula vel ex oculo plane remota sit, vel in inferiori oculi parte depressa sive reclinata jaceat. Facile qvoqve intelligitur, iridotomiam in hoc morbo cum fructu institui posse, partim qvia iris sufficiente tensione non caret, partim qvia pone iridem nullum visui adest impedimentum. Sed memoravimus qvoqve, pupillam, qvæ iridotomia formetur, post operationem peractam sæpe coarctari,

coarctatio si tanta sit, ut nullus oriatur visus, ridodialysin optime refugiendum est.

6. Si pupilla pseudomembrana vel excrescen- qvadam clausa est. Negari qvidem neqvit, ectomiam (§. 66, 4.) in hoc morbo interdum iiter institui posse, si ea res, qva pupilla obtu- rr, extra corneam protrahi ibiqve abscindi pos- Cum vero interdum accidat, qvod ante opera- em haud semper prospici potest, ut pseudomem- na vel excrescentia non solum in pupilla posita sed etiam cum uvea late concreta sit, qva re ectomia valde difficilis et anceps redditur, in- nis cum iris ea tum careat laxitate, qvæ opus ut extra corneam per vulnus ejusdem prolabi protrahi possit, iridodialysis fere semper eli- la est. Excrescentia interdum tanta est, ut to- oculi cameram impleat, in qvo casu etiam iri- alysis successu sæpissime caret vel perfici om- non potest.

7. Si margo iridis pupillaris capsulæ lentis æ, qvæ post operationem cataractæ relicta sit, ubiqve coaluit (§. 63, 8. §. 65, 3).

8. Si cataracta capsulo-lenticularis cum mar- pupillari fere toto concrevit, et operatio actæ institui non potest vel instituta prave suc-

cessit. Qvisqve facile intelligit, in hoc morbo nulla alia operatione nisi iridodialysi pupillam artificialem formari debere; ob cataractam enim, qvæ pone mediam iridem sita est, pupilla in media iride facta, si vel in hoc loco formari possit, nulli est usui. Sed tenendum est, iridodialysin in hoc morbo interdum esse valde difficilem atqve ambiguam, inprimis si magna sit cataracta, et cum uvea late cohæreat; tum enim major iridis pars vel a ligamento ciliari avelli non potest, vel avulsa extra corneæ vulnus protrahi neqvit, qvo facile fit, ut aut nulla formetur pupilla, aut pupilla, qvæ formata est, valde coarctetur.

§. 106.

Contraindicata vero habenda est iridodialysis,

1. Si inflammatione intensiori vel aliam ob causam margo iridis ciliaris ligamento ciliari tam firme connexus est, ut non nisi majori adhibita vi a ligamento ciliari dissolvi possit. Operatio enim, si in hac oculi conditione instituitur, non solum prave succedit, sed gravissimam qvoqve inflammationem efficit. Animadvertendum autem est, hanc iridis conditionem morbosam modo raro ante operationem detegi posse;

2. si margo corneæ ubiqve obfuscata est vel arcte connexa.

§. 107.

Supra (§. 105.) jam monstravimus, inter me-llos, qvæ ad iridodialysin perficiendam propo-sunt, vel iridodialysin cum iridoencleisi junc-vel iridectomedialysin præcipue esse eligen-, qvæ methodi, qvamqvam a sese nonnihil runt, tamen in plurimis morbis, qvi iridodia-n indicant, bono cum fructu promiscue insti-possunt. Nihilo vero minus aliæ sunt oculi litiones morbosæ, qvæ iridodialysin cum iri-ncleisi junctam, aliæ, qvæ iridectomedialysin cipue indicent.

Cum enim in iridectomedialysi iridis non so-, uti dicunt a parte contigua, sed etiam a par-ontinua solutionem perficiamus, huic operatio-ridodialysis cum iridoencleisi juncta præsertim ponenda est, si structura totius iridis iriti-arthritica vel syphilitica plane mutata est.

Sed præferenda est iridectomedialysis, ut pu-ı haud nimis parva formetur, si solummodo

parva corneæ pars juxta marginem pellucida est, et igitur in iridodialysi instituenda non nisi loco, parti iridis arripiendæ valde propinqvo, aperiri potest. Tenendum præterea est, si inter iridodialysin cum iridoencleisi junctam absolvendam suspicari possimus, hanc operationem prave esse successuram, qvia iris, qvæ extra corneam protracta est, in cameram oculi anteriorem regredi posse videatur, cum instrumentum, qvod iridem tenet, remotum sit, iridem tum longius, si fieri potest, extra corneam protrahi et iridectomedialysin perfici debere.

In simplici autem iridodialysi modo tum reqviescere debemus, 1) cum omnino non fieri potest, ut iris arrepta atqve a ligamento ciliari avulsa extra vulnus corneæ protrahatur; 2) cum operatio non nisi per scleroticam et cameram oculi posteriorem institui potest (§. 109 & §. 110).

§. 108.

Iridodialysis simplex comprehendit:

1. corneæ vel scleroticæ incisionem,

2. iridis juxta ligamentum ciliare prehensionem, et

3. tantam ejus (nec non, qvantum fieri possit

cessuum ciliarium simul), qvanta pupillæ arti-
lli sufficiat, a ligamento ciliari separationem.

Ut vero instituatur *iridodialysis cum irido-*
eisi, necesse simul est, iris, eodem modo ac
implici iridodialysi a ligamento ciliari avulsa,
n vulnus corneæ protrahatur, ibiqve relinqva-
ut cum cornea concrescat.

Iridectomedialysis deniqve perficitur, si iris,
m modo ac in iridodialysi cum iridoenclei-
uncta extra corneam protracta, forfice abscin-
r.

§. 109.

Supra jam narravimus, alios medicos, ut cor-
alios vero, ut sclerotica aperiatur, svadere;
istrumentum, qvo perficienda sit iridis disso-
, in oculum immitti possit, sed sæpius qvoqve
onstravimus, coremorphosin longe facilius at-
tutius per corneam institui qvam per scle-
am. Verum accidit interdum, ut modo exi-
corneæ pars, margini iridis ciliari vicina, pel-
a sit, qvæ non magis qvam pars corneæ ob-
ta (§. 69) vulneranda est, partim qvia vul-
a facile cicatrice ita obfuscatur, ut radii lu-
er pupillam, pone hunc locum formatam,
ire neqveant, partim qvia tanta iridis pars,

qvanta pupillæ sufficiat, a ligamento ciliari tum dissolvi non potest. Qvo casu, cum nulla corneæ incisio fieri debeat, nec ægrotus alio modo nisi iridodialysi visum recuperare possit, hæc operatio feliciter perfici non potest, nisi sclerotica aperiatur. Suprà (§. 43) qvidem monuimus, iridotomiam a posteriori oculi camera non esse instituendam, partim qvod lens qvin etiam cornea facile lædatur, partim qvod instrumentum in oculo videre neqveat chirurgus, et iris igitur in loco, pupillæ minus commodo, facile dissecetur. Verum in iridodialysi instituenda læsio lentis non tanti momenti habenda est, ac in iridotomia, cum radii lucis per pupillam lateralem extra lentem in interiorem oculum penetrare possint. Negari vero neqvit, facile fore, ut iris, si per scleroticam, ut perficiatur iridodialysis, in oculum immittatur instrumentum, loco, huic operationi minus commodo, facile arripiatur atqve dissolvatur (§. 77). Cum vero in morbosa illa corneæ conditione, qvæ nuper memorata est, aliud non restet refugium, et remedium anceps melius sit qvam nullum, sclerotica, si res sic se habet, qvamqvam eventus hujus operationis incertus est, aperienda est.

§. 110.

De incisione corneæ eadem fere valent, supra (§. 69.) commemorata sunt. Si sim-m iridodialysin instituere velis, loco, ei pupilla formanda est opposito, optime in-ur cornea, ita nimirum, ut si pupilla ad-us internum oculi canthum formanda est, ea prope externum oculi canthum incidatur. enim in hac operatione semper metuendum sit, upilla facta postea multum diminuatur, maxi-curandum est, ne nimis parva iridis pars a nento ciliari detrahatur, qvod fieri non potest, cornea a loco, ubi iris arripienda est, procul iatur. Si vero cornea, qvia obfuscata est, hoc co aperiri non potest, iridodialysis simplex, semper manca est operatio, nunqvam *consul-*stitui debet. — Cum autem perficienda est dialysis cum iridoencleisi, cornea loco, ei, a avellenda est iris, propinqviori vulneranda ita nimirum, ut fere e regione centri iridis, odo fieri possit, (margini vero iridis avellen-non una linea et dimidia propius) aperiatur. enim iris, a ligamento ciliari avulsa, in ip-corneæ vulnus protrahatur, pupilla nimis mag-ict, si cornea loco, a margine iridis ciliari,

qvæ arripienda est, remotiori incidatur; si autem margini huic una linea et dimidia propius aperiatur, pupilla facile nimis parva evadit. — Si deniqve instituenda est iridectomedialysis, cornea eodem circiter loco ac in iridodialysi cum iridoencleisi juncta optime vulneratur, si vero propter corneæ obfuscationem hoc fieri neqvit, etiam loco margini nonnihil propinqviori, aperiri potest. — Qvod jam ad magnitudinem hujus corneæ vulneris attinet, tenendum est, nimiam ejus amplitudinem efficere, partim ut magna humoris aqvei copia effluat, et camera oculi anterior diminuatur, qvo fit, ut reliqva operatio non nisi cum difficultate interdum valde magna perficiatur, partim, si peragenda est iridodialysis cum iridoencleisi, ut iris, extra corneæ vulnus protracta ibiqve relicta, in cameram oculi anteriorem mox iterum regrediatur; nimiam vero ejus parvitatem efficere, partim ut instrumentum, qvo arripienda et detrahenda est iris, in cameram oculi anteriorem vel omnino non vel modo moleste ac difficulter immittatur, partim vero ut iris una cum instrumento extra oculum educi non possit. In simplici iridodialysi neqve minus in iridectomedialysi instituenda vulnus corneæ duas circiter lineas longum

debet, si vero perficienda est iridodialysis cum
lloencleisi, unam lineam vel unam et dimidi-
minime superare debet. Bene vero observan-
m est, ut omnes corneæ laminæ ad perpendicu-
n transscindantur. De instrumento deniqve, qvo
tituenda est hæc operationis pars, et de vulneris
ctu eadem valent, qvæ supra (§. 69.) monuimus.

Sed ut per scleroticam institui possit irido-
lysis, necesse est aperiatur sclerotica loco, ei
rti iridis, qvæ avellenda est, plane opposito, ita
nirum, ut si pupilla adversus internum oculi
nthum formanda est, sclerotica adversus exter-
m oculi canthum, et qvidem semper spatio uni-
lineæ a cornea, aperiatur. Cum autem hic scle-
icæ locus a margine iridis ciliari, a qvo dis-
venda est iris, tantum distet, ut, si iris in ip-
n scleroticæ vulnus vel extra hoc protrahatur,
xima iridis pars a ligamento ciliari dissolvatur,
o facile fit, ut gravissima ejus inflammatio post
ractam operationem oriatur, modo simplicem
lodialysin, nunqvam vero iridectomedialysin vel
lodialysin cum iridoencleisi junctam, ne oculo
viora inferamus mala, perficere debemus. Ad
eroticam aperiendam culter cataractarius opti-
adhiberi potest, et vulnus, qvod scleroticæ in-

fligendum est, unam saltem et dimidiam lineam longum esse debet.

§. 111.

Magna, ut ex ante dictis patet, chirurgorum cura in eo est versata, ut ferramentum invenirent ad iridem prehendendam, avellendam atqve protrahendam maxime idoneum. Hac vero in re minime negandum est, ferramentum, qvod simplicissima sit structura, si eandem habet vim, ceteris in hac operatione sicuti in reliqvis operationibus chirurgicis esse præferendum. Qva de causa, qvamqvam fatendum qvidem est, iridodialysin instrumentis pluribus ex partibus compositis, ut coreonciis, volsellis aliisqve interdum feliciter perfici posse, tamen putamus, hamulum simplicem *Langenbeckianum*, qvem supra (§ 88.) memoravimus atqve recensuimus, ad hanc operationem commodissimum esse instrumentum, si modo rite fabricatus sit, i. e. si curvatura ejus concava non rotundatam, sed planam habeat superficiem, ne uno solummodo puncto, sed superficie qvasi nonnihil latiori ad iridem avellendam atqve protrahendam vim suam exhibeat. Vitia, qvæ huic adscribuntur ferramento, non ita magni habenda sunt, si ea accuratius perpenderis, negari vero neqvit, maximam

viri chirurgi dexteritatem atqve in omni operationis momento curam et attentionem, ne male cedat operatio.

§. 112,

Postqvam cornea aperta est, hamulus hic simodo ac in iridectomia (§. 70.) per vulnus neæ in cameram oculi anteriorem insinuandus et per hanc ad eum locum, ubi iridem prendere velis, ducendus. Cum vero exterior iridis limbus, vel ea pars, qvæ ligamento ciliari an- est, non solum pone marginem corneæ situs sed extra eundem simul excurrat, minime suf- si hamulus modo ad marginem corneæ pro- eatur, sed necesse simul est ultra hunc tan- ducatur, ut cuspis vel saltem arcus ferramen- iud amplius conspici possit. Tali modo enim solum iris sed etiam processus ciliares eo in arripi possunt, ubi e ligamento ciliari utra- pars simul incipit. Præterea qvoqve tenen- est, qvod *Wagnerus* docet *), iridem potis- im in interstitio duorum musculorum oculi orum esse arripiendam, cum in eo loco, qvo culi recti oculo infigantur, major vasorum et

---

. c. p. 56.

nervorum copia in iridem transeat, ita ut firmiu ibi hæc membrana cum ligamento ciliari cohære at, et difficilior itaqve ac dolorosior sit ejusden separatio. — Hamulus ad locum jam memora tum promotus circum axem ita rotandus est, u cuspis ejus iridem respiciat atqve attingat, qva dein, manubrio instrumenti adversus chirurgun leniter admoto, cuspide perforata, a parte hamul concava excipitur et sic bene prehenditur. — In hac operationis parte ferramenta ex compluribu partibus composita, uti coreoncia cet., nullam præ simplici hamulo adferunt utilitatem; cum enim pars hamuli convexa rotundata viam aperiat, qva-si specillum eandem ac coreoncion vim habet. Si autem oculus valde trepidat, vel camera oculi an-terior angustior est, ac iris admodum relaxata, in-terdum qvidem accidere potest, ut iris cuspidem hamuli circumcingat, hamulusqve iridi implicetur, qvod incommodum facile tollitur, si modo ha-mulum minime retrahas, potius autem eum ulte-rius promoveas.

Si necessarium habetur, ut per cameram ocu-li posteriorem immittatur instrumentum, qvo iris arripienda est, hamulus simplex L. etiam tum fini maxime respondere mihi videtur, qvi tamen per

mus scleroticæ ita immittendus est, ut cuspis
eriora versus vergat, tum vero ita circum axem
ndus, ut cuspis superiora versus vergat, ac
ad eundem locum, qvo alias per cameram
ii anteriorem ducitur, inter lentem et uveam
novendus. Qvo facto hamulus ita circum
n vertendus est, ut cuspis, iridi dein in-
da, partem oculi anteriorem respiciat.

§. 113.

Iris, tali modo arrepta, una cum processibus
ibus, qvantum fieri potest, deinde avellenda
In qva operatione perficienda hamulus sim-
nisi justo modo fabricatus est et ad præ-
mox dicenda regitur, iridem diffindere
t. Maxima enim in eo versatur res, ne
festinanter perficiatur iridis separatio, qvæ
caute et pedetentim instituenda est. Cum
iris hamulo prehensa est, recta linea paulu-
retrahendum est ferramentum, ut nonnihil
etur iris. Cum vero curvatura hamuli con-
potest, non amplius ad rectam lineam, sed
sursum nunc deorsum ita lentissime retrahi
hamulus, ut ligamentum ciliare qvam proxi-
aud in uno solummodo puncto, sed etiam

supra et infra partem prius arreptam major simu iridis pars a ligamento ciliari dissolvatur, qvo fit ut haud amplius metuendum sit, ne iris, hoc modo laxata, hamulo ulterius retrahendo incidatur. Verum si, hac cautione neglecta, majori vi et festinantius atqve recta semper linea protrahatur iris, negari non potest, qvin facile diffindatur, unde etiam causa petenda est, cur nonnulli aliis et qvidem vario modo constructis ferramentis ea efficere studuerint, qvæ modo hamulo simplici facile et sine omni periculo peragere possumus.

In hac iridis a ligamento ciliari separatione instituenda hamulus magis magisqve caute atqve lente retrahitur, semper tamen sursum ac deorsum simul leniter movendus, in qva re observandum est, ut cuspis ferramenti, posteriora spectans, jam paulatim superiora versus rotetur. Qvo facto hamulus cum iride inhærescente per vulnus corneæ, manubrio *nonnihil* sursum ellevato, extrahendus est, et ita qvidem, ut cuspis alteri vulneris labio non magis qvam alteri admoveatur. In hoc potissimum operationis momento maximum vel potius unicum hamuli incommodum observamus, nisi corneæ vulnus ad dictas regulas sit inflictum, qvod tamen incisioni corneæ potius qvam

ulo adscribendum est. Si jam iridoencleisin
ere studes, ad unam lineam, si fieri potest, ex-
culum protrahenda est iris, qvo facto hamu-
ridem retinens, adversus corneam paululum
vetur, ut parum laxetur iris, et sic observari
, utrum in oculi cameram se retrahat, necne.
m corneæ vulnere bene adstringatur iris, ut
metuendum sit, ne in oculum redeat, hamu-
removeri oportet, qvod facile perficitur, si
lbrium sursum elevatur, qvo fit, ut primum
hamuli curvata deinde vero cuspis explice-
Verum nisi corneæ vulnus iridem retinere valet,
consilium tibi fuerit partem iridis protractam
e abscindendi, ad unam et dimidiam lineam, vel
lineas, si fieri potest, educenda est, qvo facto,
lo nondum explicato, corneæ qvam proxime
e Davieliana resecatur, in qva operatione per-
la eadem observanda sunt, qvæ antea (§. 71.)
imus.

Si autem per scleroticam et cameram oculi
iorem immissus est hamulus, et iris a parte
iori ita arrepta, ut cuspis instrumenti cor-
respiciat, iris eodem modo, qvem nuper de-
imus, a ligamento ciliari avellenda est, ita

tamen, ut, cum satis magna iridis pars separa est, hamulus iterum nonnihil protrudatur, ut a iride, qvam tenet, liberetur, qvo facto hamulus s lus per vulnus scleroticæ removetur.

§. 114.

Sunt autem morbi qvidam, qvi iridodialysi nonnunqvam difficiliorem vel ambiguam atqv ancipitem reddant, qvare præcipua memoration digna sunt. *Cataracta* scilicet, si præter morbum qvi iridodialysin reqvirat, simul adest, ab omn cum partibus vicinis adhæsione libera, et si mag nitudo lentis naturali non major est, hac operatio ne, rite modo instituta, nec sauciatur nec a sed sua removetur. Si vero liberum luminis per re centem pupillam transitum ad internum oculum valde præcludit, alia operatione nonnullo tempor præterlapso a pupilla removenda est. — Eveni vero nonnunqvam, si camera oculi anterior ad modum angusta est, et cataracta fluida ac tant magnitudinis, ut uveam fere prorsus attingat, ut, dum protrahitur iris, hamulus cataractæ implicetur, qv sæpissime fit, ut humor ex parte vel omnino efflua capsula lentis collabatur, qvin de hamulo rece

ıt restituatur itaqve camera oculi posterior, t; iridis avulsio jam facilius perfici possit. humore, qvem capsula lentis inclusit, emana- ırbidus fit humor aqveus, qvo fit, ut iridis ıutio non sine aliqva difficultate absolvatur, hamulum et foramen iridis, qvod factum est, n dilatandum, bene videre neqvit chirurgus. lla, si feliciter formata sit, turbida manet, do- ıumor, qvi in capsula lentis inclusus erat, ɔtus sit. Capsula vero lentis, qvæ, nisi ante ıtionem opaca erat, læsione, operatione ei in- postea facile obfuscatur, cum sæpissime pone ım iridis partem collabatur, visui, pupilla arti- restituto, raro fit impedimento, qvod tamen si ɔremorphosis forsan repetenda erit. — Si cta non fluida uveæ prope adjacet, cum ea- .amen omnino non concreta, et hamulus, cum .ur iris, cataractæ infigitur, a sede sua facile .ur cataracta, cum hamulus ulterius retrahi- ınde varia oriri possunt incommoda. Nam ., ut neqve hamulus neqve iris extra vulnus cor- esistente cataracta, protrahi possit, nisi hamulus, ıus marginem iridis ciliarem iterum caute pro- , cataracta prius liberetur, et, priusqvam ite-

rum retrahatur, ita circum axem statim tor-qveatur, ut cuspis ejus superiora versus verga[t], qvo minus iterum lenti infigatur; multum qvoqv[e] juvat, si curvatura hamuli, dum protrahitur, cor[-]neæ admoveatur ita, ut eandem fere attingat. V[el] cataracta in pupillam nuper factam et in cameran[m] oculi anteriorem immigrat, qvo facto visus mini[-]me restituitur, nisi cataracta postea absorbetur ve[l] operatione, qvæ tamen rarissime necessaria est, [e] pupilla removetur. — Si autem cum uvea cohære[t] cataracta, maxima difficultate interdum premitu[r] operatio; cataracta enim tum etiam facilius impe[-]pedit, qvo minus iridem extra oculum protrahe[-]re valeamus. Ut vero incommodum hoc maxim[i] sane momenti pro viribus avertamus, bene viden[-]dum est, ne cornea ab ea iridis parte, qvæ hamu[-]lo arripienda est, nimis procul incidatur, et u[t] hamulus, dum retrahitur, corneæ qvam proxim[e] admoveatur.

§. 115.

Maxima deniqve difficultate premitur irido[-]dialysis, cum qvasi marcida est iris; hamulo enim simplici vel alio qvocunqve instrumento uti co[-]reoncio, iriancistro cet. prehensa potius diffinditu[r] ac dilacceratur, qvam a ligamento ciliari avellitur

ne accedit, ut hæc iridis conditio nullo signo mihi
tem cognito ante operationem detegi possit, iris
m habitus omnino sani speciem exhibet. Cum
o in hac conditione ad inflammationem haud
o propensa sit, offensionem graviorem nonnun-
m impune patitur. Qvamqvam itaqve ad ir-
um cadit iridis a ligamento ciliari dissolutio,
potius diffinditur vel dilaceratur, hiatus tamen
lle ortus nonnunqvam patulus manet.

CORENCLEISIS.

§. 116.

Corencleisis ea dicitur operatio, qva pars
arginis pupillaris in vulnus corneæ vel scleroti-
e prope marginem corneæ factum includatur, ut
m eodem concrescat, qva operatione, jam expli-
nda, cum pupilla naturalis modo amplietur, nul-
formatur nova pupilla, si rem strictius inter-
retamur. Cum autem hæc operatio eo spectet,
t pupilla ægroto formetur loco, natura pupillæ
on destinato, inter operationes pupillæ artificialis
aud immerito numeratur.

Hanc operationem nonnulli *Irido-vel Core-parelkysin* nominarunt.

Etiam de hujus operationis inventæ gloria certant duo medici inclytissimi, *Adamsius* Anglus et *Himlyus* Germanus. Si qvo tempore primum facta sit respicimus, negari non potest, *Adamsium* auctorem ejus esse censendum; nihilo tamen minus forsan evenit, ut *Himlyus,* cum primum eam perfecit, operationis *Adamsii* nullam habuerit notitiam.

§. 117.

Adamsius, qvi se corencleisin pluries bono cum successu perfecisse testatur, hoc usus est artificio: Cornea juxta marginem patefacta bulbum oculi instrumento, qvod speculum oculi dicitur, compressit, ut particula marginis pupillaris per vulnus corneæ prolaberetur, qvo facto iridem prolapsam volsella parva arripuit ulteriusqve protraxit, ut a vulnere corneæ compressa retineretur et cum eodem concresceret. Iridem autem, si corneæ adhæreret, eodem cultello, qvo ad corneam secandam usus est, separabat *).

§. 118.

Himlyus, qvi postea ad hanc operationem

*) l. c. p. 45.

um se convertit, ab *Adamsio* ita declinavit, ut vulnus corneæ hamulum tenuem insinuaret, marginem pupillæ protraxit. Si vero margo is pupillaris sursum vel deorsum vel introrsum trahenda erat, hamulo utebatur qvatuor circi- a curvatura lineis in angulum reflexo. Corne- cultello falcato semper aperiebat *).

§. 119.

Emdenius deniqve, qvi coremorphosin per roticam in universum præferendam esse habuit; niancistro suo marginem pupillarem in sclero- vulnus protrahere ibiqve relinqvere studuit: amentum enim, per scleroticam eodem loco cataractæ depressione in cameram oculi poste- em demissum, manubrio adversus regionem poralem ducto, ita circum axem rotavit, ut rficies hamulo obtecta uveam respiceret, qvo fac- iter iridem et capsulam lentis fere ad marginem illarem rhaphiancistrum promovit. Hamulo digito protruso marginem pupillarem arripuit er vulnus scleroticæ protraxit. **).

Himly, Bibliothek für Ophthalmologie, Kenntnisz und ehandlung der Sinne überhaupt etc. 1 Bd. 1 St. p. 175. c.

§. 120.

Qvamqvam plures sunt medici, qvi corencleisin valde laudent, inprimis partim qvia pupilla, hac operatione formata, loco naturalis pupillæ qvam proxime adjaceat, partim qvia corencleisi nulla instituatur iridis incisio vel resectio, et sic fiat, ut non solum nulla vel saltem modo levis inflammatio post operationem oriatur, sed etiam mobilitas pupillæ servetur fere incolumis: tamen parvum modo, ut mea saltem fert sententia, præ ceteris methodis corencleisis pollicetur emolumentum. Si enim illa accuratius perpendimus, facile intelligemus, qvod ad alteram rationem attinet, corencleisin iridectomia nullo modo potiorem esse habendam, cum hac qvoqve operatione pupilla centralis vel centro iridis qvam proxima formetur. Altera autem ratio, cur hæc operatio laudetur, rem leviter inspicienti majoris qvidem pretii esse forsan videatur; potissimum autem, qvia in hac operatione nulla fit iridis resectio, ex mea saltem sententia rejicienda est. Cum enim nulla marginis pupillaris particula in hac operatione exscindatur, et igitur pupilla mobilis remaneat, facile accidit, inflammatione sic dicta adhæsiva labiorum vulneris corneæ vel scleroticæ nondum oborta, ut pars iri-

protracta vel prolapsa contractione pupillæ oculum retrahatur, et operatio sic plane ad itum cadat. Huc præterea accedit, ut pulla corencleisi facta vulgo admodum exigua dat, si leucoma corneæ centrale pupillam natuem obtegat. Cum igitur hæc operatio sæpe non ccedat, nec veram præ aliis methodis afferat llitatem, omnino supervacua, ut arbitror, cenda est.

§. 121.

Modo unicus fere est morbus, in qvo adhibiest corencleisis, leucoma nimirum corneæ e rene pupillæ naturalis situm. Ab *Adamsio* *) oqve laudatur hæc operatio, qvamvis iris cum nea coaluerit, et *Emdenius* **) eam institui ju., si præter leucoma corneæ centrale cataracta nul adsit, sed *Schlagintweitius* ***) corenclei- modo tum esse faciendam arbitratur, cum pulla artificialis, qvæ propter leucoma corneæ inata sit, ad externum oculi canthum formari sit.

---

l. c.
l. c.
l. c. p. 62.

§. 122.

Etiamsi corencleisis si non omnino inutilis tamen superflua est operatio, cum iridectomia, qvacum maximam habet similitudinem, in morbo, qvi corencleisin indicare dicitur, longe majori cum securitate nec ægroti minori utilitate perficiatur; tamen, cum nonnulli chirurgorum inclytissimorum eam valde amplectantur, haud alienum erit nonnulla de ipsa encheiresi disserere, qvamqvam ab illa parum modo differt, qvæ in iridectomia adhibetur. Si comparantur methodi supra memoratæ, methodus *Adamsiana* in eo qvidem *Himlyana* præstare videtur, qvod nullo opus est instrumento, qvod in cameram oculi anteriorem immittatur. Levis oculi compressio, si cautissime perficitur, nonnunqvam forsan hic concedenda est, cum vero vulnus corneæ prope marginem formetur et admodum exiguum esse debeat, ne in cameram oculi anteriorem statim redeat iris, dubito, num semper tali pressione vere prolabatur iris. Prolapsu itaqve iridis frustra exspectato, hamulus tenuis per vulnus corneæ immittendus est, qvo margo iridis pupillaris eodem modo ac in iridectomia protrahatur. — Si vero adest synechia anterior, qvæ, priusqvam prolabi vel protrahi

ssit iris, debellari debeat, corencleisis omnino puenda est. — Qvod ab *Himlyo* propositum t, ut hamulo scilicet in angulum reflexo hæc eratio super nasum vel marginem orbitæ superem sive inferiorem institueretur, id ex mea tem sententia valde periculosum, si etiam fieri ssit, habendum est, insuper omnino non necesium, cum hamulo simplici recto vel iridodiais vel iridectomia tutius adhiberi possit. — od deniqve attinet ad corencleisin per sclerom ad modum *Emdenianam* instituendam, hæc eratio longe potius successu carebit, qvam si corneam perficiatur, iris enim, utpote qvæ lons protracta multo magis tendatur, eo facilius oculum iterum regreditur. Instrumentum præca *Emdenii* omni coremorphosi parum modo nvenire, ex iis, qvæ jam dicta sunt (§. 92.) et.

SCLEROTICECTOMIA.

§. 123.

Transeamus jam ad operationem, qvæ maxim aliqvando excitavit medicorum attentionem,

scleroticectomiam, ab ill. *Autenriethio* inventam atqve propositam, *) qvæ, si ea efficere posset, qvæ spectavit auctor, sexcentis coecis visum redderet; cum vero ejus utilitatem experientia nondum comprobaverit, breviter modo eam exponemus.

Autenriethius, qvi, ceteras coremorphoseos methodos præsertim vero iridodialysin parvi modo æstimasse videtur, scleroticectomiam magnopere laudat, contenditqve hanc operationem, qvam tamen modo in animalibus ipse instituit, semper successisse. Methodus, qva usus est, testante *Iüngkenio* **), hæc fuit: A margine corneæ adversus canthum oculi (externum) scleroticam duabus incisionibus, utraqve unam et dimidiam vel duas lineas longa, in angulum coeuntibus, prope corneam vero a se invicem unam et dimidiam vel duas lineas distantibus, vulneravit, qvo facto laciniam inde ortam prope corneam forfice abscidit, ut foramen exstaret triangulum. Simili modo reliqvas oculi tunicas in hoc loco auferebat, ut pu-

---

*) Schmidt, præside Autenrieth, Dissert. de pupilla artificiali in sclerotica aperienda. Tub. 1814. — Weber, Diss. sistens observationes qvasdam in coretodialysin et pupillam in sclerotica aperiendam, præside Autenrieth. Tub. 1817. — Sprengel, Geshichte der Chirurgie 2 Bd. p. 177.

**) Das Coreoncion p. 41.

a formaretur, per qvam radii lucis in humo-
: vitreum inire possent. Refertur, foramen
modo factum membrana pellucida postea
obtectum.

A *Sprengelio* narratur, *) *Gartnerum* hanc
rationem ita instituisse, ut, postqvam oculum
nulo, in mediam corneæ partem immisso, fir-
sset, conjunctivam (scleroticæ) prope marginem
neæ incisione perpendiculari secaret, eamqve
n parte cultelli posteriori adversus canthum
lli amoveret. Cornea jam unacum hamulo in
positum latus ducta, cultrum cataractarium in
n scleroticæ partem, cujus conjunctiva detracta
., profunde immisit, cuspideqve a loco, qvo
n immiserat, duas lineas educta, cultellum ul-
us promovens laciniam formavit, qvo facto
s corporis vitrei statim prolabebatur, qvam una-
a lacinia scleroticæ deinde forfice incisione du-
ci ita abscidit, ut foramen rotundum oriretur.
nulo dein remoto, super foramen hoc conjunc-
in pristinam suam sedem rediit et foramen
roticæ obtexit, nec, ut refertur, postea obfusca-
est.

---

l. c. p. 179,

Operatio hæc, qvæ inprimis in morbis, qvibus tota cornea opaca vel consumta est, ab auctore valde laudatur, in hominibus vivis a *Beerio**) et a *Guthrieo* **) instituta est, sed successu omnino caruit et haud dubie semper carebit.

DE INCOMMODIS, QVÆ INTER IPSAM COREMORPHOSIN NONNUNQVAM OCCURRANT.

§. 124.

In gravi qvaqve operatione chirurgica sæpe oriuntur symptomata, qvæ chirurgum in operatione perficienda perturbare possint, præsertim nisi ad ea præparatus sit. Incommoda hæc eo magis hic nostram reqvirunt attentionem, qvo sæpius levissimæ res eventum reddere possunt infaustum.

§. 125.

Qvod ad trepidationem oculi attinet, jam supra (§. 11.) commemoratum est, qvali medela ante operationem avertenda sit. Nihilo tamen mi-

*) Jüngken l. c. p. 43

**) Guthrie a treatise on the Operation f. t. formation of the artificial pupil. London 1820. — Graefe u Walther Journal d. Chir. u. Ophth. 6 Bd. p. 560.

accidit nonnunqvam, ut, cum ipsam operatio-
aggredimur, oculus solito magis violenter
ttur, qva re incisio corneæ difficile instituitur
uminæ ejus interdum obliqve secantur. Ut
ri cum securitate perficiatur hæc operationis
oculum qvidem speculo vel alio huic fini
mmodato instrumento immobilem tenere pos-
us, cum vero tali instrumento facile nimis ur-
ur bulbus oculi, haud nisi maxima cogente
ssitate ad hoc refugiendum est. Maxima in
ertitur res, ut cornea qvam celerrime perfo-
; si enim modo extrema cultelli pars in an-
rem oculi cameram perducta sit, reliqva in-
facile peragitur.

Neqve vero minus interdum, licet rarius, tre-
oculus, cum instrumentum per cameram ocu-
citur, eodemqve iris secanda vel arripienda est.
me tum cavendum est, ne iridem in loco mi-
apto seces vel arripias, neve alienas læsiones,
ac visui periculum creantes, efficias. Præter
a videndum est, ut ferramentum qvam levis-
digitis teneas, qvo facilius oculi motus se-
is.

§. 126.

Sola iridis incisione vel particulæ ejusdem

abscissione omnino nullum vel modo levissimum dolorem percipit ægrotus, qvod etiam fit, cum iris per vulnus corneæ protrahitur. Cum autem iris a ligamento ciliari separatur, dolore haud raro urgetur ægrotus, sæpissime qvidem modo levi, nonnunqvam tamen photopsiis juncto ac tam gravi, ut ægrotus non solum clamorem edat, sed etiam e sella surgat, qvi dolor, e disruptione nervorum ciliarium ortus, cum iris avulsa est, mox tollitur, nec periculosus utplurimum habendus est.

§. 127.

Inter coremorphosin præcipue vero inter iridodialysin interdum hæmorrhagia e vasis ciliaribus oritur, sæpissime qvidem mox desinens, attamen cameris oculi sangvine impletis, nonnunqvam sensum qvasi pleni atqve tensi oculi commovet valde molestum, et impedit, qvo minus iridem cernere et operationem sic facile perficere possis. Hoc incommodum, qvod, si magna sangvinis copia repleatur camera oculi, haud parvi habendum est, inter ipsam operationem nullo tolli potest remedio, omnem vero curam in eo impendere debet medicus, ut qvam celerrime absolvatur operatio. Qvæ medela postea interdum adhibenda sit, in seqventibus (§. 144.) docebitur.

[C]URATIO POST COREMORPHOSIN ADHIBENDA.

§. 128.

Post coremorphosin institutam in universum [fi]dem eadem observanda sunt, qvæ post operatio[ne]n cataractæ. Cum vero oculus post nostram [ope]rationem alio et qvidem peculiari modo non[nun]qvam sese habeat, curatio ægroti ad hunc ac[co]mmodanda est.

§. 129.

Ab omnibus fere chirurgis præscribitur, ut [pal]pebræ utriusqve oculi laciniis emplastri adhæ[sivi] anglicani adglutinentur, qvo oculi motus im[ped]iatur. *Iüngkenius* vero emplastra hæc, qvia [ocu]lum nimis irritent, omnino rejicienda esse pu[tat] *). Eqvidem vero non minus pravum esse [puto] emplastra hæc semper adhibere, qvam sem[per] ea negligere. Ad motum oculi inhibendum [ea] potissimum apta sunt, cum iridodialysis [vel] iridoencleisi vel corencleisis instituta fuit; [nam] enim oculus libere moveri potest, non solum [do]lor et inflammatio facile oritur, vel, si jam ad[est], augetur, sed etiam, præsertim in ægroto sensi-

*) l. c. p. 174.

biliori, symptomata nervosa nonnunqvam exsistunt, qvibus valde sollicitatur ægrotus. In inqvietis qvoqve hominibus sive incautis atqve dicto minus audientibus emplastra adhæsiva nonnunqvam valde prosunt. Ex altera vero parte emplastra hæc id incommodum afferre possunt, ut mucus Meibomianus et lacrymæ, qvarum post operationem peractam sæpissime major copia secernitur, libere emanare neqveant, sed inter bulbum et palpebras accumulatæ compressionem oculi efficiant. Margines palpebrarum præterea crustis, e muco Meibomiano ortis, qvibus oculus facile irritatur, etiam magis adglutinantur. Palpebris semper clausis augetur insuper calor et cum eo inflammatio oculi. Si deniqve ægrotus cute valde irritabili præditus est, si blepharophthalmia erysipelatosa vel glandulosa antea sæpius laboravit vel ad hunc morbum propensus est, emplastrum adhæsivum anglicanum, saltem qvod vulgo adhibetur, sæpissime potius omittendum est, cum erysipelas vel blennorrhoeam palpebrarum facile procreet; emplastrum enim anglicanum vulgare ob benzoen, qvam continet, cutem palpebrarum teneram post hanc operationem sæpissime nimis irritat, qvare emplastrum ad pal-

as cohibendas adhibendum melius ex mera
myocolla et spiritu vini paratur.

Utriqve oculo splenium parvum imponendum
vel galero nocturno, inprimis si ægrotus tali
etus est, vel fasciæ simplici, capiti antea cir-
volutæ, adnectendum. Bene tamen cavendum
ne oculum nimis calefaciat, neve respirationi
et.

§. 130.

Ægroto sensibiliori tincturæ opii guttulæ XV
de porriguntur, qvo facto ægrotus in concla-
bscurato lecto imponitur. Omnia, qvæ con-
ones sangvinis caput versus ciere possint, ut
ula nimis calida, collaria firme alligata nec
is ac omnes corporis motus inprimis citatio-
et freqvens sermocinatio sollicite vitanda sunt.
is oculi motus qvoqve vitandus est. — Qvod
tum attinet, qvem ægrotus in lecto decumbens
re debet, plurimi qvidem svadent, ut supi-
aceat capite fere horizontali vel modo parum
to. Negari autem non potest, hinc congestio-
sangvinis caput versus oriri. Optime qvidem
e paulo altius erecto ægrotus cubat, si vero
aliqvod tempus hic situs ei valde molestus
nterdum concedi potest, ut in latere sano ac-

cumbat. Ut cervical, nisi pilos eqvinos continet, sæpe permutetur, prospiciendum est.

§. 131.

Diæta ægroti sit parca, antiphlogistica, et omnia alimenta, qvæ masticationem reqvirunt, primis post operationem diebus omnino vitanda sunt. Vitandum qvoqve est, ne fumum nicotianæ fistula vel pulverem ejus naribus per plures post operationem dies qvin interdum hebdomades ducat ægrotus. Alvus, nisi sponte ducitur, remediis internis vel clysmatibus qvotidie solvenda est. Maximi deniqve momenti est, ut minister fidus atqve bene monitus ægroto adsit.

§. 132.

Etsi ægrotus bene se habeat, et neqve dolore neqve aliis molestiis laboret, per spatium duorum sive trium dierum in lecto semper manere debet, observatis simul omnibus qvæ de diæta et reliqvo regimine monita sunt. Dein vero, nisi alia obstant, diæta ita sensim mutanda est, ut, præterlapsis post operationem octo circiter diebus, diæta, ægroto alias solita, permittatur. — Secundo vel tertio post operationem die emplastra adhæsiva removeri possunt, remanentibus tamen spleniis, qvæ ante nonum vel decimum diem, qvo oculus uni-

culo viridi præmuniendus est, removeri non ent. Eodem qvoqve tempore in conclave lux llatim magis magisqve sed tamen caute atqve e admittenda est, qvod eo magis necessarium cum homines, in qvibus instituta sit coremor-sis, inprimis si per longam annorum seriem lis capti fuerint, diu interdum photophobia rent. Cum dein oculus lucem intensiorem terre valet, qvod in aliis post duas, in aliis post plures hebdomades fit, convalescens erem liberum die non nimis lucido et umbra-armatus ducendus est, et sic paulatim majori rioriqve luce oculus adsvescendus.

§. 133.

Rariores vero sunt casus, in qvibus post co-orphosin absolutam nulla accedant symptoma-qvæ peculiarem medici attentionem reqvirant; enim varia superveniunt mala, qvibus justo o succurrere debet medicus. Hæc jam brevi-memorabuntur.

§. 134.

In nonnullis hominibus præsertim majori ner-um sensibilitate præditis, vel sex octove horis operationem præterlapsis vel prima vespera nocte motus febriles oriuntur, brevi nonnun-

qvam desinentes, sed secundo vel tertio die vulgo iterum recurrentes, qvi partim animi affectibus brevi ante operationem prægressis, anxietati, terrori, partim sordibus gastricis, partim oculi vulnerationi cet, singulis vel universis, adscribendi sunt. Symptomata, qvæ febrem comitantur, varia esse possunt, et curatio igitur, propriæ febris naturæ adaptanda, etiam differt; cum vero ad regulas, cuiqve medico cognitas, moderanda sit, hoc loco fusius eam explicare nil attinet. Tenendum tamen est, si, qvod sæpissime evenit, minor sit ejus vis, nullis opus esse medicaminibus, sed corporis qvietem, regimen antiphlogisticum et calorem lecti, qvo sudor levis promoveatur, ad febrem solvendam sæpissime sufficere. Si sordes gastricæ sursum turgent, ab iis, qvæ vomitum cient, bene cavendum est.

§. 155.

Vulnus corneæ inflictum intra viginti qvatuor horas vulgo sanatur. Priusqvam vero hoc fit, dolor nonnullus, qvi in ipso vulnere percipitur, nonnunqvam, raro tamen, brevi post operationem oritur, mox dein evanescens, sed post nonnullas horas interdum iterum revertens, qvi partim ab humore aqveo, margines vulneris irrigante, partim

iride protracta proficiscitur. Sæpissime qvidem
c dolor nullius est momenti et per se evanescit;
tamen ægroto valde sit molestus, splenium, aqva
gida freqventer madefactum, oculo inponendum
., qvod, dolore sublato, statim detrahendum
., eodem vero iterum recrudescente, denuo ap-
icandum.

§. 136.

Affectiones nervosæ, ut vomitus, cephalalgia
otusqve spastici non raro, præsertim in foeminis
st hanc operationem accedunt, qvorum causa
n solum e magna ægroti sensibilitate et variis
imi affectibus, sed qvoqve et præcipue qvidem
læsione nervorum ciliarium, in hac operatione
e inevitabili, petenda est. Ut avertamus hasce
rvorum turbas, qvarum inprimis vomitus mali
dicii est, cum magnum oculo afferre possit dam-
m, Laudanum liqvidum S. mox post perac-
n operationem omnibus ægrotis, in qvibus hæc
nenda sunt, semper vero omnibus foeminis por-
gendum est. Ad hæc vero symptomata, cum
n adsunt, tollenda præter opiata alia qvoqve
nedia sic dicta nervina et anodyna, v. c. Naph-
aceti, Moschus, Liqvor cornu cervi succinatus,
qva laurocerasi adjuvant, qvibus cum remediis

adversus vomitum varia externa in regione cardiæ applicanda sunt, v. c. sacculi aromatici vinosi, solutio opii spirituosa aliaqve, et adversus cephalalgiam vesicatorium nuchæ bono cum fructu sæpe adhiberi potest. Sæpe vero cum hisce affectionibus nervosis simul adsunt signa inflammationis oculi, qvod si ita est, remedia, adversus nervorum turbas laudata, antiphlogisticis postponenda sunt, et inflammatione demum debellata, si persistunt symptomata nervosa, porrigenda.

§. 137.

Omnium vero, qvæ coremorphosin seqvuntur, malorum inflammatio maxima medici attentione et cura digna est, utpote qva, nisi mature indagetur et cito atqve recte debelletur, lætus operationis eventus omnino tolli possit. Qvæ hoc morbo maxime afficiuntur oculi partes, sunt conjunctiva cum cornea et sclerotica, iris, membrana humoris aqvei atqve palpebræ. Sic oritur nunc inflammatio, qvam taraxin dicimus, nunc iritis mox acuta mox chronica, nunc inflammatio membranæ humoris aqvei, nunc blepharophthalmitis, qvi morbi, qvatenus ex nostra operatione proficiscuntur, jam breviter commemorandi sunt.

§. 138.

Taraxis sæpissime intra viginti qvatuor ho-
. post operationem nonnunqvam etiam post tres
l. qvatuor dies oritur, modo sine alia oculi affec-
ne morbosa, modo cum inflammatione iridis vel
ius oculi partis conjuncta. Cognoscitur hic mor-
s maxime dolore oculi in initio pressorio dein
unctorio sæpissime continuo et adaucta lacryma-
m secretione. Cum ægrotus in conclavi obscu-
o jaceat, et oculus non nisi maxima urgente ne-
ssitate primo vel primis post operationem dic-
s denudari debeat, ab oculo inspiciendo vulgo
stinendum est. Oculi vulnerationem hunc mor-
m efficere posse, qvisqve intelligit, et qvod ad
erapiam attinet, levis morbi gradus nullo indi-
. medicamento, si autem major est ejus vis, me-
odus antiphlogistica in usum vocanda est. In-
· omnia remedia antiphlogistica optimum est
va frigida, qva splenium parvum freqventer ma-
factum oculo imponitur. Nisi admodum gra-
s est inflammatio et cum iritide conjuncta, ex
c remedio summum levamen statim fere sentit
rotus. Dolore dein sublato fomenta frigida de-
henda sunt, si vero iterum recrudescit, denuo
petenda. Vulgo qvidem monetur, homines, rheu-

matismo et arthritide laborantes, frigus cum humore junctum minime ferre, et ipse eqvidem mala symptomata metuens nondum ausus sum epithemata frigida post hanc operationem oculo imponere, si proclivitas ad illos morbos timenda erat. Attamen si ad curationem aliorum morborum respicimus, in qvibus, licet in hominibus ad rheumatismum et arthritidem propensis, aqvam frigidam non solum sine omni periculo sed maximo qvoqve cum fructu applicamus, remedium hoc, in inflammationibus traumaticis fere efficacissimum, in inflammatione, ab operatione pupillæ artificialis oborta, haud amplius, ut puto, metuere debemus, qvamvis ad rheumatismum et arthritidem propensus sit ægrotus, eoqve minus, cum, hoc remedio neglecto, haud raro ad irritum cadat operatio. Post gravem capitis vulnerationem, post contusionem genu, vel adversus majorem hæmorrhagiam, ambustionem cet. minime dubitamus, qvamvis laboret ægrotus ad arthritidem sive rheumatismum proclivitate, aqva frigida, qvod remedium adversus hosce morbos efficacissimum est, uti, qvidni igitur etiam post coremorphosin, accedente inflammatione, methodum æqve antiphlogisticam reqvi-

ıte, fomenta frigida semper intrepide adhibea-
ıs? Autumat qvoqve medicus qvidam anony-
ıs, qvi icones ophthalmologicas *Welleri* recen-
ıt *), se sæpe observasse, fomenta frigida adver-
glaucoma, qvi morbus ex arthritide oritur,
m in primo exordio signa inflammationis præ-
ıt, applicita effectus tam eximios exhibuisse, ut
ıs integer maneret. Ut vero remedium
e inflammationem reprimat vel exstingvat,
essarium est, ut aqva justo sit gradu frigoris,
n, si per anni tempus concedatur, glacies ei
misceatur, et, per qvadrantem vel dimidium ho-
adhibita, cum recenti iterum commutetur. Sple-
porro, qvæ aqva madefacta tricesima fere vel
esima qvaqve horæ parte oculo imponenda
ıt, nec nimis magna nec nimis ponderosa esse
ent, ne bulbum premant neve irritent. Paran-
hæc optime linteo duplici, ita ut tres circiter
lices cum dimidio lata et tres pollices longa
t: — Si nulla alia adest inflammatio, qvam
qvæ taraxis dicitur, hoc solummodo remedio
semper evanescit, et raro necessariæ sunt sang-
is missiones; si vero cum iritide juncta est, me-
a, huic morbo apta, in usum vocanda est.

Medic. chirurg. Zeitung 1827. 1 Bd. p. 159.

§. 139.

Qvæ post coremorphosin oriri potest iritis vel acuta est vel chronica. Iritis acuta, cujus symptomata hoc loco enumerare superfluum sane est, inter sextam horam et tertium diem post absolutam operationem vulgo incipit, cito increscit, et nisi mature exstingvitur, non solum nullus oritur visus, sed oculus qvoqve ex parte consumi potest. — Qvod ad diagnosin hujus morbi attinet, bene tenendum est, sedem et indolem doloris ad hanc iritidem cognoscendam fere semper sufficere, qvare etiam a denudando et inspiciendo oculo proximis saltem qvadraginta octo post operationem horis, nisi maxima urgeat necessitas, abstinendum est.

Therapia apparatum maxime antiphlogisticum reqvirit, qvi, ut curatio optatum habeat effectum, statim in exordio et utprimum dolor incipit, adhibendus est. Cum traumatica sit hæc inflammatio, fomenta frigida nunqvam omittenda sunt, qvæ, si mox post obortum dolorem et inflammationem nondum gravem applicantur, morbum omnino tollere sæpe valent. Si autem ad inflammationem resolvendam non sufficit hoc remedium per nonnullas horas applicatum, vel si dolor statim ab-

lio admodum gravis est, ad frontem, tempora
llimidium caput sese extendens, cum febre con-
ctus, venæsectio mature instituenda est, qva tan-
ı sangvinis copiam detrahere debemus, ut ab
mi vel saltem gravissimo oculi dolore ac sensu
llesto liberetur ægrotus. Omnis enim oculi sa-
ab hac prima venæsectione non raro pendet,
nullum habemus remedium, qvo compensari pos-
Ne autem inter venæsectionem, duabus can-
lis accensis semper instituendam, radii lucis ip-
n oculum afficiant, panno fusco caput et oculi
e obvolvendi sunt. Si autem nimis parva co-
ı sangvinis sit detracta, ut dolor licet diminu-
; tamen remaneat, vel si prima venæsectione om-
no fugatus post aliqvot horas iterum recrude-
at, venæsectio necessario repetenda est, qvin, ap-
licitis simul fomentis frigidis, pro re nata toties
petenda, donec dolor, ex hac inflammatione or-
s, omnino tollatur. Hac solummodo medela gra-
orem iridis inflammationem exstingvere ejusqve
ansitum in suppurationem vel exsudationem, qvi
sce rebus neglectis intra viginti qvatuor horas
cile fieri possit, prohibere valemus. — Longe
inorem qvin fere nullam utilitatem in hoc mor-
o præbent hirudines, qvarum applicatio prope

oculum etiam nocere potest, cum, conclavi illustrato, lumen facile oculum, qvi jam satis obtegi non potest, nimis afficiat. — Remedia interna in hac inflammatione, saltem in initio ejus, raro reqviruntur, iis tamen exceptis, qvibus subducitur alvus. Si tamen, remediis licet antiphlogisticis, qvæ jam dicta sunt, rite applicitis, inflammatio iridis vel chronica fiat, de qva mox dicemus, vel in exsudationem vel suppurationem transeat, remedia qvoqve interna adhibenda sunt. Qvorum omnium maxime apta sunt mercurialia, inprimis vero mercurius dulcis, cujus tanta copia est porrigenda, ut alvum simul subducat. Cum vero hoc remedium salivationem brevi interdum procreet, in hoc casu semper molestam, nec ullo modo salutarem, hydrargyrum muriaticum corrosivum nonnulli præferunt, cujus in hoc morbo eximiam vim ipse qvoqve expertus sum. Aliud etiam restat remedium, secundo hujus morbi stadio vel imminente vel jam præsente, efficacissimum, radix nimirum polygalæ senegæ, de qva jam alio loco *) mentionem fecimus. Remedia nauseosa a *Guthrico* laudata sunt **), cum vero post coremorphosin in

---

*) Eyr, et medicinsk Tidsskrift. Christiania 1827, 2 Bd. 1 Hefte p. 57.

**) l. c. — Graefe u. Walther Journal d. Chir. 6 Bd. p. 560.

ıltis hominibus vomitus haud raro sponte acce-
;, qvi valde molestus est, et hisce remediis facile
ːitari potest, a nauseosis potius abstineamus.

§. 140.

Iritis chronica, qvæ rarior est inflamma-
,, post iritidem acutam, ut videtur, sanatam,
ıanente vero, ad iridis inflammationem procli-
ıte, vulgo oritur, nonnunqvam tamen, etsi nulla
iis acuta prægressa est, accedit. Initium capit
cc vario post operationem tempore, nunc aliqvot
ibus, nunc duabus vel tribus qvin pluribus heb-
ınadibus præterlapsis. Symptomata, qvibus cog-
ıcitur, hic omittimus, utpote qvæ semper, sive
ıcoremorphosi sive alia ex causa morbus origi-
ıı trahit, omnino eadem sint. Qvod vero ad
ːapiam attinet, non possumus, qvin breviter men-
ıem ejus faciamus, qvæ nobis maxime utilis vi-
;it. Sangvinis missio rarissime reqviritur, qvæ
en instituenda est, si gravi dolore oculi et ca-
s admodum vexatur ægrotus. Cum vero ad ex-
ationes procreandas in hac inflammatione mag-
sit proclivitas, mercurialia et radix senegæ præ
ıibus, qvæ interne porriguntur, indicata sunt.
n autem admodum lente procedat morbus, et
rcurialia, si diutius porriguntur, salivationem

vulgo procreent, radicem senegæ magno cum fructu hisce interdum prætuli. In hoc morbo valde qvoqve juvant remedia externa, qvæ modo prope oculum modo loco ab hoc remotiori sunt applicanda. Ad hæc pertinent ungventum neapolitanum, butyro de cacao paratum, regioni temporali, frontali et buccali inungendum, vesicatoria et sinapismi nuchæ vel extremitatibus applicandi, neqve minus præter alia inprimis ungventum stibiatum, qvod remedium, in hoc morbo efficacissimum, ex partibus æqvalibus tartari stibiati et axungiæ porci vel saltem ex partibus tribus tartari stibiati et partibus qvatuor axungiæ porci paratum, qvotidie mane et vespere nuchæ inungendum est, donec pustulæ majores proveniant. Remedium hoc non solum eandem atqve alia derivantia sic dicta vim habere putamus, sed simul qvoqve absorptione tartari stibiati eandem (vel similem), ac si hujus medicamenti parva copia interne adhibeatur. Alia remedia externa, qvæ huic morbo vulgo apta putantur, ut setaceum nuchæ, fonticuli, cet. vulgo superflua sunt.

§. 141.

Qvæ coremorphosin nonnunqvam seqvitur

ammatio membranæ humoris aqvei, ab aliis *) is chronica, ab aliis **) hydatocapsulitis, ab s ***) iritis subacuta dicta, varia secum fert nptomata variumqve exitum, prout vel ea hu- membranæ pars, qvæ corneam, vel ea, qvæ iri- n obtegit, hoc morbo affecta sit. Qvi hanc in- mmationem descripserunt, cum utramqve ejus ciem parum distinxerint, sed symptomata, qvæ- qve hujus membranæ pars inflammatione affec- iuerit, eadem esse putaverint, qvod a mea expe- tia abhorret, haud alienum puto, hanc inflam- ionem, prout vel ea pars, qvæ iridem, vel ea, corneam obvelat, morbo laboret, hoc loco viter adumbrare.

Cum post coremorphosin inflammatio mem- nam capsulæ humoris aqvei, qvæ iridem tegit, m vel partem ejus vexat, qvo in casu, cum iri- . ipsam non raro simul adficiat, iritis subacu- licet minus apte, nuncupari potest, hisce symp- atibus sese prodit, qvæ sæpissime secundo vel

---

*) Schindler, commentatio ophthalmologica de iritide hronica ex keratonyxide oborta. Vratislaviæ 1819.

**) Helling, praktisches Handbuch der Augenkrankheiten. Berlin 1821.

***) Benedict, Handbuch d. praktischen Augenheilkunde Bd. p. 363—4 Bd. p. 338.

tertio post operationem die, nonnunqvam vero rius oboriuntur. Initio morbi de sensu mole qvasi oculi pleni qveritur ægrotus, in dolorem o li pressorium dein magis punctorium, qvi mox mittit mox intermittit, vulgo autem sub vesper et noctem ingravescit, interdum, minime vero s per, abiente, nonnunqvam, si nimirum ipsa inflammatione affecta est, in frontem et dimidi caput migrante, interdum cum febre nonnu symptomatibus gastricis et obstipatione alvi, e proticis fere semper subducenda, conjuncto. E vero tenendum est, in hac inflammatione dolo nonnunqvam sed raro omnino abesse, ideoqve m bum tum non prius detegi, qvam oculus den tur et inspiciatur. Si jam oculum inspicis, bor nonnullus conjunctivæ et scleroticæ nunc initio morbi nunc serius apparet, mox levior magis saturatus, mox fere omnino brevi evanesc sed sæpe iterum serius ociusve recurrens. mor aqveus sæpe turbidus est, qvo fit, ut iri nonnunqvam minus accurate cernere possi Si autem iris non simul inflammatione affecta sed membrana humoris aqvei sola hoc morbo repta, qvod qvidem rarius et sæpissime modo iridodialysin, et qvidem tum præcipue ac

um in hac operatione instituenda pars membra-
æ humoris aqvei ab iride ipsa forte separata et
ilacerata fuerit: pars hujus membranæ, immutato
ridis colore, vulgo paulatim obfuscatur, et dein-
e mox cum cornea vel ea membranæ humoris
qvei parte, qvæ corneam obtegit, si hæc qvoqve
nflammata est, eodem fere modo ac pleura costa-
s cum pleura pulmonali, coalescit, qva concre-
one synechia partialis anterior oritur, mox vero
omplicatur et cum iride iterum concrescit, ita
amen, ut ab iride bene discerni possit. Si vero
nflammatione simul laborat iris, color ejus qvasi
n iritide acuta mutatur, minus tamen saturatus
ulgo fit. Pupilla, qvæ facta fuit, ob exsudatio-
es vel diminuitur vel omnino clauditur, qvod
um factum est, dolores desinunt.

Si autem modo ea membranæ humoris aqvei
ars, qvæ corneam obtegit, inflammatione laborat,
qvæ inflammatio vulgo qvidem modo circum cor-
eæ vulnus sedem habet, interdum tamen totam
ujus membranæ partem occupat, non raro nullum
olorem, saltem modo admodum levem punctori-
m sentit ægrotus, qvi etiam vulgo remittit, et
epissime cum adaucta lacrymarum secretione con-
unctus est. Nisi alii accedant morbi, qvi gravi-

ori dolore vel aliis symptomatibus sese prodant, qvorum causa oculum denudare et inspicere debeat medicus, hæc inflammatio in primo suo exordio non facile detegitur; ægrotus enim, qvi hoc levi dolore, si adest, non admodum vexatur, non raro nullius eum æstimat, nec de eo qveritur, qvia putat, talem dolorem esse inevitabilem operationis effectum, qvi nullo indigeat remedio nec ullo remedio debellari possit. Magnam itaqve curam impendere debet medicus, ut qvæstionibus, vario modo ægroto propositis, cognitionem vel saltem suspicionem hujus morbi sibi comparet. Deinde si medicus oculum inspicit, superficiem internam corneæ nonnihil obfuscatam videt, qvæ obfuscatio vulgo modo partem aliqvam membranæ, qvæ corneam tegit, rarius totam occupat. Humor aqveus etiam in hac inflammatione interdum, licet raro, turbidus evadit et conjunctiva nonnunqvam simul inflammatur. Synechiam anteriorem ex hac inflammatione oriri posse, si ea membranæ pars, qvæ iridem obtegat, inflammatione simul correpta sit, nuper diximus.

Causa hujus morbi post coremorphosin oborti partim e corneæ partim ex iridis ve potius ex ipsius membranæ humoris aqvei, qvæ cum illis partibus intime conjuncta est, læsione vulgo petenda est.

ost iridodialysin, qvam frequentius seqvitur, ea
fflammatio, qvæ partem membranæ, qva iris obte-
tur, occupat; ob membranæ ab iride dissolutionem
ll disruptionem non raro oriri videtur, ea vero
flammatio, qvæ partem, qva cornea velatur, occu-
t, tum sæpissime oritur, cum vel post institutam
dectomiam aut iridectomedialysin iris, postqvam
rs ejus extra corneam abscissa est, in cameram
uli anteriorem redit, et inter redeundum partem
embranæ, vulneri corneæ vicinam, vexat, vel a
rnea dissolvit, vel post iridodialysin, qvæ cum
doencleisi juncta erat, malo cum successu insti-
am, iris vel statim vel post breve tempus per
lnus corneæ iterum sese retrahit et eodem mo-
membranam lædit.

Prognosis hujus inflammationis pro sede et
nementia ejus valde differt. Qvæ membranam
steriorem occupat inflammatio non solum gra-
ra affert symptomata, sed qvoqve in lymphæ
udationem haud raro exit, qva pupilla omnino
struitur. Maxime infaustus evadit eventus hujus
ammationis, si vel mature haud observatur, vel
ervata negligitur vel male tractatur. Si tota pos-
or membranæ pars inflammata est, vel iris et pars
erior membranæ eodem morbo simul correpta,

si dolor admodum gravis est, et remediis aptis intra breve tempus nec fugatur nec diminuitur, lætus operationis eventus facile tollitur. Si autem modo levis est inflammatio, remediis aptis tempestive porrectis facile evanescit. — Ea inflammatio, qvæ modo partem anteriorem hujus membranæ occupat, qvamqvam longe minori vehementia sese prodit, nonnunqvam tamen infaustum habet exitum, cum ita obfuscetur membrana, ut radii lucis per pupillam penetrare neqveant. Sæpissime tamen, si modo mature indagetur et recte tractetur, qvamvis qvasi nebulosa appareat membrana, sine omni visus detrimento depellitur.

Qvod ad therapiam hujus morbi attinet, maxima medici cura in eo versari debet, ut inflammationem mature agnoscat et tempestive reprimat. Ea inflammatio, qvæ parti posteriori membranæ insidet, apparatus antiphlogistici largum usum et in universum eandem medelam, qvam adversus iritidem laudavimus, reqvirit. Etsi symptomata initio morbi mitiora esse videantur, venæsectio tamen, qva larga sangvinis copia evacuetur, statim adhibenda est, ut morbus cito frangatur, et alias tardus celerius evanescat. Si post hanc venæsectionem dolores non tollantur, vel prætērlapsis horis

nnullis recrudescant, venæsectio iteranda est, od in graviori inflammatione sæpius etiam fieri bet, donec dolores fere omnino evanuerint. Præ- r universalem saugvinis evacuationem hirudines oqve cum fructu applicantur, si morbus magis ronicus et cum doloribus gravioribus conjunc- s sit. Præterea adhibenda sunt alia remedia an- hlogistica, utut calomel, nitrum et laxantia sali- , et externe simul applicanda sunt fomenta fri- la, ungventum neapolitanum, ungventum stibi- im, vesicatoria et sinapismi, de qvorum usu hoc o fusius disserere nil attinet. Cum vero lym- æ exsudationes vel incipiunt vel jam adsunt, ex lice senegæ magnam sæpe utilitatem exspectare ssumus, adhibito simul ungvento mercuriali, od vicinis oculi partibus est inungendum. — In- nmatio, qvæ partem anteriorem membranæ ob- it, remediis antiphlogisticis etiam fuganda est. posterior hujus membranæ pars non simul in- nmata est, et ægrotus de nullo qveritur dolore, igitur nulla est causa, cur oculum proximis t operationem diebus inspiciat medicus, non fit, ut oculum dein inspicienti obfuscatio nbranæ vel alia hujus inflammationis signa jam areant. Qvod si ita est, pro vario morbi gra-

du varia remedia adhibenda sunt; mox enim mercurialia, mox salia, qvæ alvum subducant, mox nitrum, mox senega aliaqve apta sunt. Qvænam ex hisce remediis potissimum eligenda sint, ex rerum conditione pendet. Sangvinis missio universalis si anterior membranæ pars sola ægrotat, modo in primo aditu morbi utilitatem adferre potest, sæpissime tamen superflua est; hirudines autem, si pluribus post operationem præterlapsis diebus cum dolore et conjunctivæ rubore conjuncta sit inflammatio, sunt applicandæ. In initio morbi fomenta frigida oculo imponi debent, postea vero derivantia et inunctiones mercuriales, prope oculum applicitæ, conveniunt.

§. 142.

Blepharophthalmitis erysipelatosa nonnunqvam post absolutam coremorphosin oritur, præsertim in iis hominibus, qvi cutem habent valde irritabilem. Si primis post operationem diebus accedit, iritis vel alia ipsius oculi inflammatio vulgo inseqvitur, et therapia antiphlogistica tum indicata est. Si autem serius incipit, nulla alia inflammatione adjuncta, sacculis aromaticis oculo impositis vulgo evanescit.

Blepharoblennorrhoea qvoqve nonnunqvam

st coremorphosin incidit, præsertim in homini-
s junioribus, foeminis et scrophulosis, cujus sig-
et therapiam hic omittimus.

§. 143.

Rarius fit, ut post peractam coremorphosin
na inflammationis omnino non appareant; nihi-
tamen minus minime necessarium habemus,
mox post operationem absolutam, antequam
na inflammationis appareant, adhibeatur venæ-
tio, qvod svadet *Guthrieus* *); ut nimirum in-
nmatio omnino avertatur. Sed nec negari po-
t, medelam nimis antiphlogisticam vel venæsec-
nem supervacuam vulgo minus nocere, qvam si
inflammatione, qvæ venæsectionem reqvirat, hæc
1 satis tempestive instituatur vel omnino omit-
ur.

§. 144.

Commemoravimus supra (§. 127) inter core-
rphosin, hæmorrhagiam vasorum ciliarium non-
iqvam oboriri, vulgo qvidem levem, interdum
ten tantam, ut utraqve oculi camera sangvine
nino impleatur, et neqve pupilla neqve iris con-
ci possit. Qvod si fit, non solum nullus existit

*) . c.

visus, sed etiam de sensu oculi qvasi pleni et tensi qveritur ægrotus. Si major etiam copia sangvinis provenit, cornea qvasi protruditur, et totus fere bulbus oculi exturgescit et valde dolet. — Nisi valde ingravescit hic morbus, qvod raro fit, prognosis læta est, si autem maxima sangvinis copia impletus est oculus, non solum lente, qvin interdum non omnino resorbetur sangvis, sed gravissima etiam iritis vel ophthalmitis, qvæ bulbum suppurazatione consumere possit, nisi rite debelletur, tum nonnunqvam oritur.

Qvod ad curationem attinet, hic morbus, si levior est, naturæ viribus evanescit, et tanto citius, qvo junior est ægrotus. Etsi majorem sangvinis copiam contineant cameræ oculi, non raro solis naturæ viribus absorbetur, qvæ tamen absorptio interdum nonnisi post plures hebdomades vel menses omnino absolvitur. Cum autem visus, dum in cameris oculi adest sangvis, e vasis ciliaribus effusus, vel omnino nullus vel saltem hebes fiat, necesse est, si solis naturæ viribus admodum lente resorbeatur, adhibeantur remedia, qvæ vel absorptionem sangvinis promovere vel eum alio modo oculo removere possint. Hæc autem remedia, ...s cognita sint, hic prætermittimus. Tenen-

n tamen est, sangvinem, si diu in oculo rema-
., morbum, qvem cataractam spuriam dicunt,
ttare posse, qvare, nisi qvatuordecim post ope-
onem diebus sangvis fere omnis resorptus sit,
plurimis saltem hominibus satius est, jam re-
lia adhibere, qvibus oculus a sangvine hoc li-
etur. Si inflammatione iridis vel alius partis
ul laborat oculus, curatio ejus ad regulas su-
memoratas accommodanda est.

§. 145.

Iris, extra corneam protracta ibiqve relicta, terlapsis aliqvot post operationem diebus, na-
e viribus vulgo evanescit. Priusqvam vero
fit, ægrotus interdum dolore cruciatur, qvi
diu persistit, et sæpissime qvanto vehemen-
est, tanto citius desinit. Si autem post qva-
decim circiter dies non evanuerit hæc iridis
., medicamina adhibenda sunt, idqve eo magis,
, iris extra corneam remanens oculum facile
et, et inflammationem sic ciere vel augere
it. Præterea tenendum est, hanc iridis partem,
iu relinqvatur, interdum duriorem evadere at-
increscere, et corneam circum hanc iridis partem
e obfuscari. Remedia, qvæ ad iridem, qvæ ex-

tra corneam sita est, removendam adhibentur, sunt varia, qvorum tamen, ne iis ipsis inflammatio promoveatur, leniora prius tentanda sunt qvam fortiora. Primum itaqve Tinctura opii simplici vel Laudano liqvido S. oblini debet iris, si vero hæc non sufficiant, Lapis infernalis vel Butyrum antimonii vel Acidum muriaticum, qvorum tamen omnium nullo mihi opus fuit, in usum vocari potest; si etiam hæc remedia frustra applicita fuerint, vel propter graviorem inflammationem adhiberi non debeant, cultro vel forfice Davieliana removenda est hæc iridis particula.

§. 146.

Etsi pupilla artificialis coremorphosi feliciter formata sit, interdum tamen fieri potest, ut pupilla, qvæ facta est, postea valde diminuatur vel omnino claudatur ita, ut ægrotus modo hebetem vel nullum recuperet visum. Cujus rei causa vel ex ipsa operationis methodo vel ex aliqvo oculi morbo, qvi post operationem accesserit, petenda est. Infaustus hic operationis eventus, si timen-
s est, interdum qvidem remediis peculiari ocu-
ditioni adaptandis prohiberi potest; si au-
adest, nil nisi nova operatio restat, qvæ

illa oculi conditione morbosa, qva oculus tum
orat, eligenda est. Fieri igitur potest, ut, si
. iridectomia parum læte evenerit, iridodialy-
vel alia methodus postea institui debeat.

CORRIGENDA ET ADDENDA.

Pag.	106	Lin.	7	artificialem l. artificialem consulto
—	108	—	11	institui l. instituit
—	112	—	24	perigrinante l. peregrinante
—	129	—	20	ciliarum l. ciliarium
—	132	—	8	anteriorem l. posteriorem
—	198	—	12	iterdum l. interdum
—	—	—	14	, l. :
—	235	—	17	debet l. debeat